

Slivniški pogledi

| maj 2022 | letnik 8 | številka 85 |

OBČINA
CERNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Gorčice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osredok | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772386 011900 6

- 3 Uvodnik
- 4 Intervju

Anton Žnidaršič

- 7 Izpostavljam
- 8 Iz občinske hiše
- 10 Aktualno
- 12 Gospodarstvo
- 15 Modre strani
- 16 Utrip
- 17 Ljudje med nami

Ivan Žnidaršič

- 18 Dogaja se

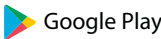

- 22 Notranjska, obujena in dragocena
- 25 Stare slike
- 26 Dediščina
- 28 Kultura in kulturniki
- 32 Šport

Meta Rovan

- 34 Mladi mladim
- 37 Ideja za izlet
- 38 Obveščamo
- 42 Razgibajmo možgane
- 43 Notranjski regijski park
- 44 Napovednik

Notranjska

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerklje ob Gori in bodi obveščen o dogajanju!

Slivniški pogledi – glasilo občine Cerklje ob Gori
Izdaja: Občina Cerklje ob Gori, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerklje ob Gori.
Fotografija na naslovnici: Iskre, fotograf: Blaž Žnidaršič
Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerklje ob Gori.
Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerklje ob Gori. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerklje ob Gori in prihodkov oglaševanja.
Odgovorna urednica: Maruša Opeka
Uredniški odbor: Marija Hribar, Gregor Mišič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popsek Simšič
Urednik fotografije: Ljubo Vukelič
Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avraora AS, d. o. o.
Tisk: Para tiskarna, d. o. o.
Naklada: 4120 izvodov
ISSN: 2386-0197

☎ **Naslov uredništva:**
Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerklje ob Gori

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si
📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

Maj – mesec mladosti. Kaj pa starost?

📷 Ljubo Vukelič

Kar nekaj let je že minilo, od kar sem bila po naključju ali ne prisotna na dogodku, namenjenem tistim, ki sami zase ne morejo več skrbeti ali pa pri tem potrebujejo pomoč. Bilo je veliko praznovanje. Prisotnih je bilo veliko starostnikov, navdušenih in veselih, pa tudi nekaj takih, ki zaskrbljenosti zaradi svojega zdravstvenega stanja ali česarkoli drugega z nasmehom na obrazu

niso mogli skriti. Dogodek je bil tudi meni všeč, posebej to, da se starostnikom nameni pozornost, trenutek zabave, sprostitve, saj vsak, ki je bil kdaj koli v stiku s tistim, ki mu pešajo življenjske moči, ve, da je to obdobje pogosto polno skrbi, strahov, bolečin in nemoči. Človekov vid je manj oster, slabše sliši, težje hodi, roke postanejo nemirne in človek postane odvisen od okolice – včasih deloma, včasih popolnoma. Seveda ni vsaka starost enaka in je lahko starostnik do odhoda s tega sveta čil in zdrav, lahko pa si niti ne more obrisati solz ali pa brez pomoči narediti požirka vode. Zgodovinsko gledano se je staranje povezovalo z zdravjem in dolgim življenjem, vse pogosteje pa socialni psihologi zagovarjajo, da je uspešno staranje definirano z delavnostjo oziroma dejavnostjo posameznika, sposobnostjo samoopazovanja, zdravjem pa tudi s socialno vključenostjo.

Moje navdušenje nad omenjenim dogodkom je trajalo do trenutka, ko je oseba, zadolžena za postrežbo, začela z nalaganjem torte. Takrat sem opazila, da je na krožnike ne nalaga s pripomočkom, ampak si pri tem pomaga

kar z roko. Vem, da zaradi tega nihče od tistih, ki je jedel torto, naloženo z roko, ni umrl. Prav tako najbrž večina tistih, ki so pozneje jedli torto, tega ni opazila ali pa je ni ganilo. To je zagotovo zgolj drobna malenkost, ki se jim lahko zgodi. Kljub letom, ki so minila od tega dogodka, pa me še vedno bega vprašanje, ali bi bili tudi protokolarni obiskovalci postreženi na takšen način. Ali pa denimo novinarji novinarske hiše? Ne rečem, da bi vsakega od teh takšna postrežba motila, pa vendarle se sprašujem, zakaj so bili ravno starostniki postreženi na opisani način. Ker so stari? Ker niso aktivna delovna sila? Ali ker je preprosto v naši družbi tak odnos do starostnika? Kako to, da za določeno skupino ljudi veljajo posebna pravila postrežbe hrane in pijače, celo to, kakšna velikost jedilnega pribora mora biti ipd.? So določene skupine vredne več kot druge? Ali se zavedamo, da so bili tudi starejši ljudje nekoč mladi? Da so ogromno postorili za nas ter prispevali k našemu razvoju?

Zasledila sem, da nekateri menijo, da je izraz starostnik slabšalen in da naj bi bilo ustrezneje uporabiti izraz starajoči se. Sama ga ne uporabljam v takšnem pomenu in starostnikom čestitam za dosežena leta. Zaslužijo si spoštovanje; morda zato, ker so preživeli številne preizkušnje, tudi vojne, so zakladnica znanja, modrosti in izkušenj, na podlagi katerih se lahko mladi učimo. Morda tudi zato, ker vedo, kdaj pogledati v določeno smer neba, da bi ugotovili, kakšno vreme bo naslednji dan. Morda tudi zato, ker vedo, kakšne gibe delati pri sejanju, da bo pšenica ustrezno posejana brez strojev. Ker to ne piše na Googlu, ki naj bi vse vedel. Pa ne samo zaradi naštetega. Preprosto zato, ker so.

Polona Otoničar Pajk

Anton Žnidaršič

»Napišem Anton ali Tone?« vprašam šegavega gospoda. »Najraje sem Možakov Tonček,« se posmeje bistri sogovornik, rojen leta 1933 na Kruščem, v družini znanih trgovcev na drobno, lesnih trgovcev in gostilničarjev. V Podcerkvi v Loški dolini, kamor se je poročil, živi od leta 1956.

Pravite, da ste v Loško dolino prišli iz Maribora?

V Mariboru sem delal Industrijsko kovinarsko šolo TAM – IKŠ in hodil v službo v TAM. Strojnik sem. Tam sem bil kot doma. Enkrat pride direktor TAM-a: »Boš ti pokazal stroje našim gostom? Pa vse jim opiši.« Sami politiki so bili, en se mi predstavi: »Janez Hribar, narodni heroj,« in mi reče: »ti si pa Notranjec. Od kej?« »S Kruščega.« On pa: »Kaj me ne poznaš, saj smo imeli sestanke pri vas. Ti si Možakov. K nam boš moral priti v Loško dolino, strokovnjaka rabimo pri nas.« So ga spraševali, kje je Loška dolina, pa jim je rekel: »Jaaa, to je pa dolina izgubljenih duš. Zadal sem si, da bom naredil fabricko okovja za vrata, okna.« So spraševali, kdo bo stroje naredil, pa je rekel, da Žnidaršič Tone in da ga ne bi kdo oviral! Pred Mariborom sem v Logatcu delal gimnazijo, po vojni je bila pa pri nas doma osnovna šola. Pri nas je bil Stanislav Černe, Primorec. Skrival se je pred komunisti in fašisti. Privatnik je bil v Trstu. Tako lepo pohištvo, orehovo, je naredil za spalnico. V ta veliki sobi, kjer je bila šola, pa je po celi steni naslikal grad Miramare. Tako lep je bil, da sem ga zmeraj hodil gledat. Kasneje smo izvedeli, da je bil Tigrovec. Še enkrat po vojni se je oglasil pri nas in se zahvalil za pomoč pred in med vojno.

Znana učiteljica je bila Alenka Kačič. Zasedila sem, da je bila polsestra igralke Mile Kačič.

Tako sem jo imel rad in ona mene! Skozi je skrbela zame. Ona in učitelj sta mi morala napisati oceno za v gimnazijo. Slabo sta me ocenila, potem pa je šla z mano v gimnazijo in mi rekla, da naj bom tiho. Tisto je raztrgala in z dobrimi priporočili sem prišel v Logatec. Mi vodja internata reče: »Ti si pa Možak, kajne?« Naš atek je vino običajno kupoval pri Žumru v Cerknici, če je bil

Hitro je moral poskrbeti zase, zato je znanje vpiljal kot goba.

Žumer slabe volje, je šel pa v Logatec. Naložili so sode in šli s konji. Za domov so radi malo pili in peli celo pot. Enkrat je bila v sodih sama voda in so šli nazaj, pa pravi skladiščnik: »Pozabil sem mešati.«

» Atek je prodajal trame in žagance. Posel je začel stari oče.«

Imeli ste tudi trgovino na drobno in lesno trgovino.

Prodajali smo, česar ljudje niso imeli doma. Koliko so pa kupili? Kozarček olja! Ali ni bilo denarja. Hlode so atek in starejši bratje vozili na železnico na Rakek. Dva para konj smo imeli, sami smo podirali. Ko so sekali ob proggi pri Ivanjem selu, smo tisti les tudi ves zvozili. Noč in dan so se matrali in delali. Mene so med vojsko imeli za furmana. S kobilo sva vlačila; v Javorniku, Škocjanu. Je kakšen hlood letel mimo, me je kobila kar dvignila, da me ni zadel. Zmeraj sem ji kaj nosil. Na Rakeku so bila polna skladišča lesa. Žagarji in Kovač Korle so bili ta

glavni, so cene dajali. Atek je prodajal trame in žagance. Posel je začel stari oče in obenem gradil novo hišo. Vse je od enega Pavlina kupil. Tam, kjer je zdaj štala, je bila manjša hiša. Že tam so imeli gostilno. Stari oče je bil bolj pameten kot jaz. Vse je vedel, tudi kaj se bo zgodilo. Včasih je šla glavna cesta skozi Krušče, pred vojsko so pa cesto po dolini naredili. Saj je prav, kaj bi tisti ovinki, ampak takrat je bila gostilna na izgubi. So spodaj, ob novi cesti, kar zvonec postavili, pa špago do vrha. Ko je pozvonilo, je mama hrano in pijačo nesla doli.

Stara pot je šla mimo vasice Gošič ali Anžek z dvema hišama, ki je ni več. Se je spomnite?

Saj sem jaz rihtal Cimpermanu, tam je bila teta poročena. Velika hiša je bila kot naša. Lepa. Štala velika, kozolec. Zbombardirano je bilo. En teden pred tem so razbili od druge tete hišo pri Sveti Trojici.

Se pri Anžku na Krušče zavije pri križu?

Tam se gre k nam na Krušče, ja. Božja matra mu pravimo. Ko so postavljali križe, so rekli, da postavljajo božjo

matro. Oni so imeli mater z njo in okolje, vsak se mora ustaviti in pozdraviti. Pred križem smo se morali ustaviti in pokrižati.

Furmanov se spomnite?

Pri nas smo imeli veliko štalo, so dostikrat tam furmani spali. Imeli smo hlapca, ena ženska je pa mami pomagala. Merkala me je. A veste, da sva se srečala, ko sem bil v Beogradu v vojski? Kar objela me je. Glih tisti dan sem se rodil, ko so sestrico pokopali. Davica. Kiklico sem nosil, za punčko so me imeli. Je povedala, kako me je nalagala, ker nisem hotel nositi hlač. Je rekla, da so hlače iz hudičeve kože, da se ne raztrga. Sem si rekel: »Ja, potem se pa grem sankat.« Po riti sem šel po drči dol. »Kaj pa je to?« Pa je bila luknja v hlačah. V Beogradu me je povabila, da bi stanoval pri njima z možem, sama sta bila.

Ko ste že omenili sankanje, ste se tudi smučali?

O, ja. Smučke smo delali sami. Jesenove, usnje čez, drča, pa je bilo lušno.

Po hribu Klinu ste se tudi smučali?

Ne, tam se nisem. Čez sem gledal, kako so tam kosili in grabili. Za košnjo smo vstajali, ko se je delal dan. Pri nas smo kosce jemali. Poleti so bile košnje vsepovsod. Pa pogledjte zdaj enih nesreč, strel, poplav. Pravim, da je to Božja kazen, ker smo opustili zemljo in pustili divjino. Vse se je zarastlo. Klin je bil čisto gol.

Ste morali tudi vi, majhen fantiček, delati?

Tudi. Moral sem drva naštimati, pasti. Enkrat sem pri hrastu pasel, pa trešči v hrast. Samega sebe sem gledal. Lepo je bilo. Kakšne barve! S pokojnim slikarjem Perkom, kolega sva bila, sva dostikrat iskala

barve za to. »Kar tukaj bom,« sem rekel, no, pa sem se potlej zbrihal. Vode pa nisem nosil, smo jo imeli v hiši. Iz naše-ga studenčka. Doli pod hišo je, skoraj ob glavni cesti. Ovna, črpalko, so postavili leta 1922. Z Dunaja so ga pripeljali, ene 12 metrov cevi je. Polno se jih je takrat prišlo slikat. Cevi so zdaj jeklene, prej so

» Ljubezen je tisto, kar je lepo, kar ni nič žaljivo.«

bile železne. Oven dela na podtlak. V hiši, v kuhinji, je skozi tekla voda. Kar kanta je bila, pa si si jo natočil. Enkrat je brat vrgel bombo dol, točno v izvir. Dihtnga je šla. Dvanajst, trinajst let star sem rekel, da ne bom vode gori nosil. Noben mi ni znal povedat, kako popraviti, še Vadnjal iz Begunj ne, ki je imel lokomobilo. Ni bilo lepila za v vodo. Sem šel s kulci past, obenem sem pa še borove garvice naložil. Ko sem si umival roke, ni šla smola doli. Sem si mislil: »To pa bo za vodo.« Pa je res držalo.

Zakaj ste prodali hišo na Kruščem?

Prazna je ostala. A bi bilo boljše, da bi bil tam kup kamenja? Kamor si prijel, je bilo staro. Veseli smo, da zdaj živi naprej.

Ko bo časopis izšel, bo žegnanje pri svetem Juriju že mimo. Kakšno je bilo včasih?

Joj, fantje so prišli. Majhen sem bil, mama mi je pušeljc dala – en nagelj pa rožmarin. Pa stojnice so bile. Kakšne fovčke sem kupil. Zmeraj sem kaj rezal, ko sem pasel. Sam sem si naredil voziček. 45. leta sem našel polno municije, pušk, špag za minirati, kapseljne, za cel voziček. »Bumf!« je bilo, ko sem krave pasel. Mama je rekla: »Pohvaliti te moram, res, kako si v eni uri vse menihe zravnal.« »Ja,« sem rekel, »tako rovnico sem imel.« Enkrat vidim, da kravica nekaj čika. Že na pol pregrizen kapselj je imela v gobcu. Tudi ribe sem z njimi lovil.

Pri svetem Juriju najbrž ni bilo rednih maš?

Ne. Naša fara je Sveti Vid, gori smo recimo k polnočnici šli, k maši smo hodili pa k Sveti Trojici. Ob poti voda teče. Sem vse naštudiral že za k maši. Od maše gredoč sem ribe lovil. Trnek sem s sabo vzel. Sem videl, kako riba skoči za kobilico, pa sem tako trnek vrgel. Zmeraj skoči največja. Mama je bila kar zadovoljna. Jaz sem pa ves mastan okoli pasa prišel domov. Tudi rake smo lovili.

Polžjo hiško sem vzel za vabo, razcep naredil, ga dal pod vrbe, pa se je ujel. Najlažje jih je bilo loviti ob polni luni. Takrat pridejo ven in se pasejo.

Ko sva prej ravno praznik omenila, kakšno potico ste jedli pri vas?

Običajno ocvirkovko, hruške smo tudi zmleli, pa makunco smo šli v gozd nabrat. Smo jedli in zapeli: »Zvezde na nebu žarijo, slavček žvrgoli.« Ko so nam vse pobrali, nismo imeli nič za jesti. Še prej je bilo meso samo za

smo bili. Mama, atek in starejša sestra so bili tri leta v taboriščih po vojni. Iz Italije so prišli domov. Sestra Marica nam je bila takrat druga mama. Konec 45. so prišli eni, ki so se v začetku vojne pri nas zbirali: »Kje je stari oče?« »V grobu.« »Vse je prav imel, ko je pravil, kako se bojo pobijali,« so rekli. Partizani so mojega brata na Štajersko poslali, da bi se izučil poklica. In kaj je bilo? Čez čas so Nemci tam pozive pošiljali, on je pa pobegnil domov. Je bratranca srečal, ta ga je pa v Grahovo odpeljal. Sedemnajst

»Boste kaj pomagali, Slovenci?« Nekaj Hrvatov je še bilo. Pri Melju je bila nemška blokada, tisoč vojakov je bilo. Dve uri so pokali, so oni belo zastavo dvignili. Takrat so začeli borce zbirati, da gredo branit Koroško. Telefonist je rekel, da gre še en vlak, poln Nemcev, s topovi. Z dveh hribov so jih pričakali in rekli: »Če ne greste v eni uri od tu – pali!« So se umaknili.

Tri otroke imate, najbolj poznamo pevca Frenka Novo. Tudi vi ste glasbenik, kajne?

Dosti sem igral, orglice še igram. Pri loški godbi sem igral, tudi v ansamblu Veseli kovinarji. Saks in klarinet. Navadil sem se sam. Dosti sem igral kitaro, v Mariboru sem se naučil, pri svoji drugi družini, kjer sem stanoval. Mama je imela posluh. Igrala je citre. Nismo hoteli iti spat: »Ajde, bomo eno zapeli.« Takoj smo šli spat. Kdo pa bi tisto skozi molil. Ta stari oče je rekel, da moraš moliti takrat, ko imaš potrebo: »Meni je 22. leta na Svetih Višarjah Marija to povedala.« Vse življenje do 2. svetovne vojne mu je povedala. Mama je bila pametna, govorila nam

Z Ansamblom Kovinarji je leta 1962 zaigral na Kruščem ob poroki brata Doreta.

gostilno. Kakšen močnik smo imeli, pa žgance obvezno. Krompirjeve z ocvirki smo radi jedli. Proseno kašo. Mleli smo v ponikovskem mlinu. Nam so zaplenili okrog 25 hektarjev zemlje, nekaj so nam jo potem dali nazaj. Tudi hišo bi vzeli, pa Kačič Alenka ni pustila, kar vselila se je vanjo. Pri nas so imeli sestanke, od aprila 42. pa ne več. Enkrat pridejo terenci s puškami. Atu so prebrali smrtno obsodbo, da je izdajalec. Mi pa: »Atek, atek!« Naš je rekel: »Ste se zmotili, bom dokazal.« Vse so pobrali, hrano, telico, žrebička. Odpeljali so ga v logor, v globel h Krimski jami. Je dokazal, da je nedolžen. Drug dan so ga spustili. Potem je prišel Hribar in rekel, da naj se zaradi varnosti preselimo v Cerknico. Nekam nižje. K enim Žnidaršičem smo šli. V Cerknici sem pasel, tudi na Rakeku

let je bil star, ko so ga tam ubili. Sploh ni bil v domobranski postojanki. Vsakič, ko je kdo umrl, še dva brata, je bila soseda pri nas, prijateljica sestre Marice. Zmeraj je bil cahn. Ko je Jožko umrl, je bilo, kot da se vhodna vrata odpirajo, potem pa še vrata v hišo. Junija je pa drugi brat ob pol šestih klical: »Marica! Marica!« »Kaj je France?« Ne čuti tega vsak.

Lepo fotografijo očeta kot Maistrovega borca hranite.

Atek je bil do maja na soški fronti, na Fajtovem hribu. So Italijani naredili ofenzivo, je dobil krogli glih v roko, dlan. So ga dali iz bolnice na Štajersko merkati in zbirati hrano za vojsko. Ko je bilo konec vojske, so jih spustili domov. Poln transportni vlak je bil, peli so in se veselili. Ustavijo vlak, je Maister ukazal.

je med kuhanjem. Glavni je bil pa oče. Mama se je pri nunah na Igu učila dve leti, tudi kuhati in zdraviti. Kneippove knjige je imela. Veliko me je naučila o zeliščih in zdravljenju. Štiri leta pa pol sem bil star, ko sem davico dobil. Veste, vroče ali pa ogenj se z vodo hladi. Tako je tudi pri človeku. Slekli so me, zunaj v bajno potunkali, v mrzlo vodo, šteli so do 40, me nesli notri, zbrsali, toplo ovili, pa spet, kadar sem ratal vroč. Še to: če človek zbolí, mu nekaj manjka, nečesa ima pa preveč. Bolezen se zdravi od odzunaj in od znotraj. Poslušajte, danes je sveti večer, ne? Da bi imeli srečo, dosti ljubezni vam želim. Ljubezen je tisto, kar je lepo, kar ni nič žaljivo. Čut. (Z gospodom Žnidaršičem sva se pogovarjala na veliki petek, op. a.)

Avtorica: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Športnica in športnik občine Cerknica 2021

13. aprila sta Športna zveza Cerknica in Občina Cerknica v Kulturnem domu Cerknica podelili priznanja najuspešnejšim športnikom občine Cerknica v preteklem letu.

Laskavi naziv športnica leta 2021 občine Cerknica je prejela članica Kegljaškega kluba Brest Cerknica **Tina Hren**, tudi državna prvakinja med mlajšimi članicami. Bila je del ekipe, ki je na državnem prvenstvu za mladinke osvojila 4. mesto. Tina je članica državne reprezentance mlajših članic. Športnik leta 2021 je postal **Gašper Urbas**, prav tako član Kegljaškega kluba Brest, ki je na svetovnem prvenstvu za mladince v dvojicah dosegel 2. mesto. Kot del ekipe mlajših članov je na svetovnem prvenstvu osvojil srebrno kolajno. Na državnem prvenstvu pa je z ekipo mladincev postal državni prvak.

Zaradi uvrstitve na zaključni turnir državnega prvenstva za deklice, mlajše od 15 let, v sezoni 2020/21 so ekipa leta občine Cerknica postale članice ženske ekipe U-15 Košarkarskega kluba Cerknica (**Žana Miklavčič, Ajda Perko, Iva Maresić Fink, Eva Kovačič, Ajda Kraševc, Zoja Rea Nagode, Julija Pokleka, Ana Žnidarič, Katja Zabukovec, Lena Bina Jambrovič, Ana Šaula, Zoja Debevc**, trener: **Žiga Benčan**). Ekipa je na turnirju zasedla 4. mesto.

Priznanja v različnih kategorijah so prejeli še: ženski športni kolektiv občine Cerknica: Kegljaški klub Brest Cerknica,

moški športni kolektiv občine Cerknica: Kegljaški klub Brest Cerknica.

Priznanje Športne zveze Cerknica – jubilej društev Športne zveze Cerknica v letu 2022: Badminton klub Cerknica (30 let), Balinarski klub Begunje (40 let), Balinarsko športno društvo Rakek (30 let), Notranjski študentski klub (30 let).

Priznanje Športne zveze Cerknica za izredne dosežke: **Julija Ule, Gašper Mlakar, Jordan Lekše, Nal Borštnik, Erik Kandare, Tim Udovič in Nuša Detiček**.

Športni delavec občine Cerknica: **Peter Pelan, Gašper Šemrov, Aleksander Vučanovič in Janez Žnidaršič**.

Nadarjeni mladi športnik leta občine Cerknica: **Nika Pelan, Kiara Sterle, Martin Širaj, Gal Hribernik, Patrik Kralj, Maja Hren, Tajda Bajt, Nejc Ivančič in Neža Zigmund**.

Priznanja sta športnicam in športnikom podelila predsednik Športne zveze Cerknica **Boštjan Ule** in podžupan občine Cerknica **Marko Kranjc**, ki je povedal, da gre poleg volje, poguma, zdrave tekmovalnosti športnic in športnikov, požrtvovalnosti trenerjev in podpore staršev del zaslug za športne uspehe pripisati tudi Občini Cerknica, ki skrbi za urejeno športno infrastrukturo in podpira društva, povezana v Športno zvezo Cerknica. Obljubil je, da se bo Občina Cerknica še naprej odzivala na potrebe in zagotavljala ustrezne pogoje za športno udejstvovanje vseh občank in občanov, tako profesionalcev kot rekreativcev.

Prireditev je povezovala **Sara Pakiž**, za glasbeni premor pa so poskrbeli učenci Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica.

MKČN za aglomeracije Žerovnica, Lipsenj in Gorenje Jezero

Uredba o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne vode je s spremembami v letu 2015 uvedla ekonomsko merilo izgradnje infrastrukture v aglomeracijah do 500 populacijskih enot (PE). V drugem odstavku 19. člena je opredeljeno, pod katerim pogojem ni treba izgraditi javne infrastrukture – ta možnost je dopustna samo v aglomeracijah z obremenitvijo do 500 PE in ob izpolnjevanju kriterija, da je naložba v javno infrastrukturo najmanj trikrat dražja. V tem primeru se ureditev odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda izvede z malimi komunalnimi čistilnimi napravami (MKČN), na ta način pa se lahko uredi celotna aglomeracija.

S spremembo uredbe decembra 2021 je rok za opremljanje posameznih aglomeracij z obremenitvijo, manjšo od 500 PE, kamor se uvrščajo tudi naselja Žerovnica, Lipsenj in Gorenje Jezero, 31. 12. 2027.

Z novelacijo idejne zasnove novembra 2019 se je za aglomeracije Žerovnica, Lipsenj in Gorenje Jezero preverilo ekonomski kriterij izgradnje javne infrastrukture na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda ter primerjalo potrebo po izgradnji javne infrastrukture in malih komunalnih čistilnih naprav.

Na podlagi podatkov iz tabele je razvidno, da celotna vrednost po novelaciji predstavlja manj kot tretjino predvidene vrednosti po idejni zasnovi. Ocenjen strošek na posamezni objekt po izdelani novelaciji je 3250 evrov in vključuje tudi stroške za nepredvidena dela v višini 20 odstotkov, ob upoštevanju rasti cen za gradbene inženirske objekte pa 3.597,10 evra. Polni strošek obratovanja in amortizacije male komunalne čistilne za enostanovanjski objekt pa znaša 40,95 evra/mesec. Pri izračunu so bili upoštevani tekoči (električna energija) in periodični stroški (odvoz blata, servisi). Medtem pa stroški uporabe javne infrastrukture (omrežnina kanala, storitev kanalščine, omrežnina čiščenja odpadnih voda, storitev čiščenje odpadnih voda) pri povprečni porabi 15 m³/objekt za priključek DN 20 ter brez subvencije občine in stroškov

načrtovane infrastrukture znašajo 36,50 evra na mesec. Izračunani stroški obratovanja in amortizacije MKČN za enostanovanjski objekt so za 4,45 evra/mesec višji od stroškov, ki bi jih plačevali, če bi uporabljali javno infrastrukturo (53,4 evra/leto). Opozoriti pa je treba, da investitor pri MKČN ne plača stroška komunalnega prispevka (cca 1500 evrov) ter stroška izgradnje kanalizacijskega priključka, ki je v pristojnosti lastnika objekta in znaša pri povprečni dolžini 20 m vsaj 2200 evrov. To v celoti pokrije razliko v stroških, kar pa pomeni, da je strošek obratovanja in amortizacije MKČN primerljiv oz. enak strošku uporabe javne kanalizacije.

Občina Cerknica po Pravilniku o dodelitvi nepovratnih finančnih sredstev za namen nakupa in vgradnje MKČN v naseljih Žerovnica, Lipsenj in Gorenje Jezero v občini Cerknica sofinancira MKČN. Najvišja vrednost sofinanciranja za posamezni objekt znaša 3500 evrov.

Razpis je odprt do 31. oktobra 2022. V tem letu je v proračunu zagotovljenih 77.000 evrov, kar zadostuje sofinanciranju 22 MKČN. Razpisna dokumentacija je na voljo na občinski spletni strani.

Aglomeracije	Število objektov	Vrednost po idejni zasnovi v € (javna infrastruktura)	Vrednost ukrepa po novelaciji v € (MKČN)	% doseganja kriterija
Žerovnica	76	844.497	247.000	87,7
Lipsenj	51	564.711,43	165.750	88
Gorenje Jezero	91	1.149.010	295.750	77,2
Skupaj	218	2.558.218,43	708.500	84,3
Strošek na objekt		11.734,95	3.250	

23. redna seja

V četrtek, 7. aprila, je potekala 23. redna seja Občinskega sveta Občine Cerknica, ki jo je izjemoma vodil podžupan Marko Kranjc. Na dnevnem redu je bilo dvanajst točk dnevnega reda. Svetniki so med drugim potrdili investicijski program za izvedbo prizidka in fasadnega ovoja Zdravstvenega doma (ZD) dr. Božidarja Lavriča Cerknica, s katerim Občina Cerknica kandidira tudi na Javnem razpisu za sofinanciranje investicij na primarni ravni zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji za leti 2022 in 2023, ki ga je v začetku tega leta objavilo Ministrstvo za zdravje.

Naložba vključuje energetska sanacijo z novo fasado in stavbnim pohištvo, zamenjavo energenta in izgradnjo prizidka, v katerem bodo dve novi ordinaciji, prostor za logopeda in svetovalnico, garaža za reševalna in službena vozila in skladišče z zalogovnikom za sekance. Ocenjena vrednost naložbe z DDV znaša nekaj več kot 2,07 milijona evrov. Projekt naj bi se začel izvajati konec tega leta, dokončan pa naj bi bil oktobra 2023.

Občina Cerknica je v zadnjih letih poskrbela za energetska sanacijo številnih stavb javnih zavodov. S tem uresničuje akcijski načrt lokalnega energetskega koncepta (LEK), poročilo o izvedbi pa so na aprilski seji potrdili tudi občinski svetniki. Kot izhaja iz letnega poročila, so bile v letu 2021 izvedene dejavnosti za učinkovito rabo energije, uporabo obnovljivih virov energije, oskrbo z energijo in trajnostno

mobilnost, med najvidnejše pridobitve pa zagotovo sodijo sanacija Doma na Slivnici, nizkoenergijski objekt na Cerkniškem jezeru in izgradnja hodnika za pešce in kolesarske steze Cerknica–Dolenje Jezero.

Kot kažejo poročila, so učinkovito ravnali tudi občinski javni zavodi. Svetnikom so poslovanje in dejavnosti v preteklem letu predstavile direktorica Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica **Marija Hribar**, direktorica ZD Cerknica **Olga Doles** in ravnateljica Osnovne šole Notranjski odred Cerknica **Ines Ožbolt** in »Jožeta Krajca« Rakek **Anita Knez**.

V Svet zavoda Notranjski regijski park pa so svetniki po razpravi, ki so jo sprožili svetniki Naše Notranjske, da bi bilo v svete občinskih javnih zavodov primernejše imenovati posameznike iz lokalnega okolja, z desetimi glasovi za in tremi proti imenovali ekonomistko **Metko Cerar**.

Otroška igrala

Občina Cerknica v zadnjih letih veliko vlaga v obnovo in zamenjavo dotrajanih igral, nameščanje novih, prav tako pa se je povečalo število igrišč. Od leta 2020 so igrala v Zelšah in Dovcah, od leta 2021 pa tudi pod Sinjo gorico. Najnovejše pridobitve se lahko veselijo otroci v Slivcah. V središču vasi so bili v aprilu postavljeni tobogan, gugalnice in plezalna stena z igralno hišico. Vrednost naložbe, ki se je financirala iz občinskega proračuna, postavke za otroška igrišča, znaša 9701,44 evra z DDV. Letos je bila pri cerkniški osnovni šoli zamenjana tudi podlaga pri igralih, igrišče pri rakovski šoli pa bo predvidoma že ta mesec dobilo dve novi igrali. ■

© Boštjan Otoničar

Akcija Pomladimo gozdove je bila uspešna

Akcija sadnje dreves Pomladimo gozdove 2022 je potekala 9. aprila na šestih lokacijah po Sloveniji: v Kočevski Reki, pri Kidričevem, v bližini Trojan, Škofje Loke (Trata), v Trnovskem gozdu v bližini vasi Trnovo ter tudi v Rakovem Škocjanu. Nekaj sto prostovoljcev je tik pred dežjem, snegom in vetrom posadilo 10.000 sadik gozdnega drevja. Organizator, podjetje Slovenski državni gozdovi (SIDG), ocenjuje, da se je zbralo približno 500 ljudi, ki so skupaj posadili 10.000 sadik osmih različnih drevesnih vrst. Največ udeležencev se je zbralo na Kočevskem, je bil pa tudi na lokaciji Rakov Škocjan odziv prostovoljcev velik. Posebej so bili veseli udeležbe družin z otroki ter skupin skavtov in tabornikov. ■

© Ljubo Vukelič

Mladim ne more biti dolgčas

Po podatkih Statističnega urada RS (SURS) je imela 1. januarja 2021 občina Cerknica 11.691 prebivalcev; oseb, starih od nič do 15 let, je bilo 16 odstotkov. Različne srednje šole je obiskovalo približno 420 dijakov. Med tisoč prebivalci v občini je bilo 40 študentov in osem diplomantov; za primerjavo: v celotni Sloveniji je bilo na tisoč prebivalcev povprečno 39 študentov in sedem diplomantov. Mladi v cerkniški občini imajo na voljo številna društva, kjer se lahko družijo, so ustvarjalni in se športno udejstvujejo.

Košarka in namizni tenis

Košarkarski klub (KK) Cerknica, njegovi začetki segajo v leto 1970, sprejema otroke že od dveh let starosti. »Za najmlajše izvajamo program Žogarija za cicibane, ki ga obiskujejo otroci, stari od dve do šest let,« mi pove tajnik KK Cerknica **Urban Jernejčič**. »Ta program je namenjen splošnemu gibalnemu razvoju otrok. Izvajamo najosnovnejše vaje za motorični razvoj in s tem dobro osnovo za vključitev v kateri koli šport v starejšem obdobju. Šport predstavimo na zabaven način, skozi igre in poligone, zato imamo na tem programu res visoko število otrok, ki redno in z veseljem obiskujejo športno dvorano vsak ponedeljek,« nadaljuje sogovornik. Bolj usmerjeno vadbo v košarko začnejo v šoli košarke, ki jo izvajajo v osnovnih šolah v Cerknici in okolici (Grahovo, Rakek ...), namenjena pa je otrokom 1. in 2. razreda. »V šolo košarke poleg osnovnih gibalnih vaj vključujemo osnovne elemente košarke, vendar še vedno skozi igre in zabavo,« razloži Jernejčič. Po šoli košarke pa se otroci lahko vključijo v kategorije KK, kamor vabijo fante in dekleta, stare od osem do 18 let. Za vpis ne zahtevajo nobenega predznanja, tako da so skozi vsa starostna obdobja vedno vabljeni novi člani. »Pohvalimo se lahko, da izvajamo programe tako za fante kot dekleta, skupaj imamo v naše programe vpisanih približno 150 otrok, v ligaških tekmovanjih Košarkarske zveze Slovenije pa tekmujemo v kar trinajstih kategorijah,« zaključuje sogovornik.

Gibanje je v ospredju tudi v Ping pong klubu Rakek, kjer so dobrodošli vsi, ki si želijo igrati namizni tenis, tako mladi kot starejši. »Gre za šport, ki ga lahko igra vsak in je izredno koristen tako za splošno zdravje človeka kot za krepitev njegovih gibalnih sposobnosti; za koordinacijo, motoriko, ravnotežje ipd.,« mi pove **Karla Kovšca** iz omenjenega kluba, kjer je trenutno včlanjenih 25 mladih, starih do 20 let. »Petnajst od teh redno trenira od tri- do petkrat tedensko, ostali pa so vključeni v interesno dejavnost podaljšanega bivanja na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek,« še doda sogovornica. Ping pong klub Rakek je bil sicer ustanovljen leta 1990, so pa namizni tenis na Rakeku začeli igrati že med 1. in 2. svetovno vojno in nadaljevali takoj po koncu 2. svetovne vojne.

Taborniki in ljubezen do narave

Zelo aktivni so tudi taborniki, ki med šolskim letom delujejo prek tedenskih sestankov po vodih, ki vsebujejo do deset otrok/članov, ki jih vodi vodnik. »Mlajši se prek igre, starejši pa tudi

malo bolj zares, učijo taborniških veščin, bivanja v naravi in z njo, življenjskih znanj pa tudi vsega ostalega, kar nam pride prav in kar nas zanima. Taborniki so prav za vsakega, ne glede na to, iz kakšnega okolja izhaja, kaj zna, česa ne zna, ki je vsaj malce radoveden in ima željo po preživljanju prostega časa v naravi s prijatelji,« mi pove načelnik Roda Jezerska ščuka **Matevž Zakrajšek**. Vsak mesec za člane organizirajo tudi različne akcije, pri čemer, kot pove sogovornik, so bili v zadnjem času omejeni zaradi korone. »Vrhunec taborniškega leta pa je letno taborjenje, ki ga vsako leto izvedemo med 1. in 10. avgustom in na katerem se nam lahko pridruži prav vsak,« zaključuje Zakrajšek.

Twirling tudi za dečke, godba že skoraj sto let

Otroci od petega ali šestega leta, ki so sposobni slediti navodilom vaditeljev, jih zanimata druženje in nastopanje ter radi telovadijo in plešejo, se lahko vpišejo v Mažoretni twirling in plesni klub Mace. Čeprav marsikdo meni, da so dejavnosti, ki jih izvaja omenjeni klub, namenjene le dekletom, ni tako. **Nada Skuk** iz Kluba Mace me pouči, da vpisujejo tako fante kot dekleta, saj vse njihove dejavnosti omogočajo sodelovanje vsem, ker so prilagojene po različnih stopnjah, ravneh zahtevnosti, tako začetnikom kot dolgoletnim članom. »Twirling šport in mažoretna dejavnost sta namreč povezana tako s plesno, kulturno kot športno dejavnostjo in povezana v zvezo ZKO (mažoretna in

plesna dejavnost) ter ŠZ (twirling šport) tako v občini kot na državnem in mednarodnem nivoju,« doda sogovornica. Nove člane vpisujejo vsak začetek septembra – z začetkom nove sezone treningov, tekmovanj, prireditev in nastopov. V njihovih vrstah je trenutno najstarejši tekmovalcec, ki tekmuje na državnih in mednarodnih tekmah, star 25 let, najmlajša članica pa šest (včlanila se je 2021). »Na nižjih nivojih zahtevnosti je povprečna starost tekmovalcev od enajst do trinajst let, na višjih nivojih zahtevnosti so članice in član v starosti od štirinajstega do 25. leta starosti, povprečna starost tekmovalcev je 17 let,« pove Nada Skuk, ki nato opiše, kako potekajo vaje. »Začetniki začnejo z enostavnejšimi vajami in izvajanjem elementov plesa, koreografij, povezanih z izvajanjem elementov s posebnim rekvizitom, twirling palico. S treningi in po določenem usvojenem znanju napredujejo na zahtevnejše, višje ravni treningov in sodelovanja na nastopih in tekmovanjih.« Pri tem sogovornica poudari, da čim mlajši začnejo, tem lažje se njihovo telo in spretnosti razvijajo in

» **Nada Skuk iz Kluba Mace me pouči, da vpisujejo tako fante kot dekleta.**«

prilagajajo gimnastičnim, plesnim in ritmičnim vajam ter lažje usvajajo znanje elementov s palico. Nato sogovornica nadaljuje: »Začnejo s t. i. mažoretno in twirling abecedo in z vztrajnostjo lahko nadaljujejo do t. i. elite nivoja ter tekmovalj na državnih in mednarodnih prvenstvih.« Mace od leta 2007 delujejo kot samostojno društvo pod vodstvom predsednice Nade Skuk, ki je sekcijo pri KD Godba vodila kot mentorica že od leta 1997. Prvič so cerkniške mažoretke zakorakale v paradi skupaj z Godbo Cerknica po cerkniških ulicah na pustnem karnevalu leta 1991.

Godba Cerknica je kulturno društvo z dolgoletno tradicijo neprekinjenega delovanja in glasbenega ustvarjanja, ki sega v leto 1924. Kot mi pove **Tajda Jernejčič**, v Godbi Cerknica sprejmejo vsakega, ne glede na starost, z osnovnim znanjem pihal, trobil ali tolkal. »Godba se je v zadnjih letih zelo pomladila, dve tretjini članov sta mlajši od 20 let,« pove sogovornica. Njihova najmlajša članica je stara trinajst let. Godbeniki se običajno srečujejo vsak teden: »Vaje imamo ob petkih zvečer ob 20. uri in ob nedeljah ob 10. uri, pred večjimi projekti, kot so koncerti, snemanje, tekmovalje, pa imamo še dodatne vaje in vaje v manjših skupinah – sekcijske vaje,« še pove Tajda.

NŠK – klub dijakov in študentov

Notranjski študentski klub (NŠK) deluje že od leta 1992, kar pomeni, da letos praznuje 30-letnico delovanja. V klub

se lahko včlanijo vsi, ki imajo status dijaka ali študenta. »V šolskem letu 2021/22 Notranjski študentski klub šteje 50 dijakov in 130 študentov,« mi pove **Staša Braniselj**.

»Da bi številka padala ali naraščala, ne moremo govoriti, je pa dejstvo, da se jih veliko včlani, ko imamo kakšno novo ugodnost ali večji dogodek, kjer so vstopnice ob včlanitvi cenejše,« nadaljuje sogovornica. Letno NŠK organizira okrog 40 projektov na področju izobraževanja, zdravstva, sociale, športa in kulture. »Tradicionalno v mesecu maju izvedemo projekt športa Zelenfest, v juniju pa projekt kulture Heksfnest, ki spadata tudi med obsežnejše projekte,« razloži Staša. Nato doda: »V času covid-19 smo začeli tudi z brezplačnim tiskanjem šolskega gradiva za člane, kar se je izkazalo za dobro prakso. In to

počnemo še danes.« Nato sogovornico vprašam, kje klub pridobi sredstva za svoje delovanje oziroma ali ima članarino. »Klub članarine nima. Financiran je s strani ŠOU, kar so sredstva, pridobljena iz študentskih del, delno pa iz občinskih razpisov za šport, mladino, kulturo,« mi odgovori. Voli-tve v klubu izvedejo vsako leto, v njem pa deluje tudi upravni odbor, ki je skupaj z ostalimi aktivisti kluba odločal tudi o uvedbi »plačilne« kartice. Pred nekaj leti je namreč NŠK uvedel plastične kartice, ki jih obiskovalci prireditelj kupijo ter nanje naložijo dobroimetje, kar jim omogoča nakup hrane/pijače ipd. na dogodkih. »Te kartice so namenjene lažji organizaciji dogodka,« zaključí sogovornica.

» V občini Cerknica imajo mladi na voljo veliko društvenih dejavnosti.«

V šolskem letu 2021/22 Notranjski študentski klub šteje 50 dijakov in 130 študentov. (© arhiv NŠK)

Bo v prihodnosti samooskrba ključna?

Dve leti je bil svet v primežu novega koronavirusa, ki je pripeljal do večjih nestabilnosti na svetovnih trgih, dodatno pa je stanje poslabšala še vojna v Ukrajini, ki še vedno traja. Posledica je tudi, da se cene tako storitev kot blaga izjemno hitro dvigajo.

Vojna v Ukrajini je povzročila ali pa vsaj bila eden izmed povzročiteljev dviga cen prehranskih izdelkov. Razlogov za podražitve je seveda več, največkrat pa so povezane s stroški transporta, energentov, pomanjkanjem osnovnih surovin na trgu in še veliko drugimi elementi.

Marca je izjavo glede trenutnega stanja podal tudi predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije (KGZS) **Roman Žveglič**, ki je povedal, da moramo tudi pri nas takoj sprejeti določene ukrepe za izboljšanje samooskrbe in prehranske varnosti. Razlika med samooskrbo in prehransko varnostjo je v tem, da prehransko varnost lahko zagotovimo z uvozom. A če tega ni, so trgoveške police prazne. Po mnenju KGZS je treba v Sloveniji prevetriti tiste ukrepe skupne kmetijske politike, ki kmete preveč omejujejo, saj bodo imeli ti tako možnost pridelati več hrane za trg.

Gibanje cen živil

Podatki Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) kažejo, da se je hrana, na splošno, v zadnjih petih letih podražila kar za 14 odstotkov. V letu 2021 pa je cena narasla za dobre štiri odstotke in še vedno narašča, najopaznejše pri kruhu, olju, sadju ter zelenjavi.

V petih letih se je kruh podražil kar za 21,2 odstotka, meso za 20,8 odstotka, pri čemer so se cene drobovine zvišale

Živilo in količina	Leto 2018	Leto 2019	Leto 2020	Leto 2021
Moka (kg)	0,66	0,66	0,72	0,74
Kruh (kg)	2,13	2,27	2,42	2,37
Mešano meso (kg)	5,05	5,36	6,62	6,46
Mleko (l)	0,74	0,74	0,77	0,76
Jajca (10 kos)	1,67	1,64	1,80	2,02
Jabolka (kg)	1,35	1,13	1,53	1,43
Krompir (kg)	0,77	0,95	0,77	0,77
Sladkor (kg)	0,83	0,83	0,86	0,86
Jedilno olje (l)	1,40	1,35	1,39	1,67

Gibanje cen živil v evrih (vir: SURS)

Samooskrba in ohranjanje avtohtonih semen sta naš nacionalni zaklad, saj je domače seme boljše kaljivosti, sadike so veliko odpornjše tako na vremenske vplive kot na različne škodljivce. (© Valentina Škerlj)

za 30,6 odstotka, svinjine za 27,8 odstotka. Mleko je dražje za 12,8 odstotka, daleč najbolj pa se je podražilo sveže sadje, ki je dražje za 60 odstotkov. Slovenec je v letu 2020 pojedel povprečno 119 kilogramov zelenjave, 116 kilogramov žit, 88 kilogramov mesa, 84 kilogramov svežega sadja, 64 kilogramov krompirja, deset kilogramov jajc, pet kilogramov riža in malo manj kot kilogram medu. Direktorica podjetja LOA, d. o. o., **Eneja Debevec** pravi: »Zdaj se začneja nova sezona sadja in zelenjave in glavnino povišanja cen pričakujemo zdaj. Te podražitve, ki so se pa že zgodile, so po mojem

mnenju posledica višjih cen goriv pa tudi slabe lanske sezone.« Je pa po besedah sogovornice ta trenutek še težko oceniti, za koliko se bosta sadje in zelenjava dejansko podražila, se pa višjim cenam ne bo moč izogniti.

Samooskrba bo postala ključna

Terenska kmetijska svetovalka na Kmetijsko-gozdarskem zavodu Ljubljana, izpostava Cerknica, **Magda Doles** pojasni, da je v občini Cerknica po podatkih iz zbirne vloge

iz leta 2020 aktivnih 564 kmetij, povprečna velikost kmetije pa je 8,2 ha obdelovalnih površin brez gozda. Lokalno se največ, to je 386 kmetij, ukvarja z gojenjem mešanih poljščin, vrtnin in dišavnic ter zelišč, sledijo kmetije, kjer pridelujejo krompir (191 kmetij), travno-deteljne mešanice v kolobarju (119 kmetij), ječmen (71 kmetij), pšenico (35 kmetij), morda ne ravno tipično, a tudi lokalno se na štirih kmetijah ukvarjajo s pridelavo špargljev. »Domača samooskrba je izjemno pomembna ter bistvena v prehranski neodvisnosti glede na celotno situacijo v EU in tudi v povezavi z razmerami v Ukrajini,« nadaljuje, »lokalno pa kmetije ne proizvedejo dovolj za samooskrbo.« Doda še, da bi bilo treba povečati obseg pridelave poljščin, predvsem pa vrtnin in žit, pri živinoreji pa proizvodnjo mleka ter svinjskega in perutninskega mesa.

S tem, da nismo samooskrbni, se strinja tudi **Klavdija Hiti** iz Dolenje vasi. »Že pred časom sem ustanovila skupino na socialnih omrežjih, ki se imenuje Zemeljski raj, predvsem z namenom, da se med seboj povežemo ljudje, ki verjameмо v samooskrbo in uživamo pri delu z zemljo.« Klavdija Hiti pravi, da sama goji več vrst paradižnika in ostale zelenjave, potem pa semena in sadike izmenjuje s sosedi, prijatelji in znanci. »Sama sem pred leti začela z nabiranjem zelišč in gojenjem dišavnic, imamo pa doma tudi rastlinjak. Celo leto smo lahko uživali domačo solato, pridelali pa smo tudi čebulo, česen, fižol in krompir,« pripoveduje. Pri tem se ji zdi, da bi sicer veliko ljudi želelo obdelovati zemljo in si pridelati vsaj nekaj ozimnice, vendar nimajo kmetijske površine. Po drugi strani pa se lokalni pridelovalci po opažanju Klavdije Hiti srečujejo tudi s krajo pridelkov: »Verjetno si nekdo misli, če vzamem tukaj malo pa tam malo, se ne bo nič poznalo, a če je takšnih več, je to velika škoda za tistega, ki se trudi s pridelkom.«

Na vprašanje, ali v podjetju LOA, d. o. o., odkupujejo sadje in zelenjavo v občini Cerknica, Eneja Debevec odgovori, da ne, saj v naši občini trenutno ni ponudbe oziroma bolje rečeno viškov. Strinja se, da se o samooskrbi veliko več govori, kot se je v preteklosti: »Čeprav menim, da mogoče bolj v smislu, da se posamezniki odločajo za zasaditev ene njive več, morda še za sorodnike, ne vidim pa tega z vidika, da bi se ljudje s tem lokalno ukvarjali v taki meri, da bi lahko določeno količino pridelka ponudili tudi v odkup.«

Izzivi kmetovanja

Slovenija trenutno ne pokriva svojih potreb in precej hrane se uvozi. Razpoložljivi podatki pa kažejo, da je naša država v preteklosti že bila samooskrbna in to pred drugo svetovno vojno. »Ah, že naše stare mame so vedele, kako pomembna je samooskrba,« se spominja **Valentina Škerlj** iz Begunj pri Cerknici. »Moja stara mama na Blokah je jeseni, ko smo pobirali krompir,

tega vedno dala na tri dele; največje gomolje za prehrano družine in prodajo, najmanjše »šiške« za prehrano živali in točno določeno velikost krompirja je dala v gajbico za seme,« nato nadaljuje sogovornica.

Valentina Škerlj pravi, da sta samooskrba in ohranjanje avtohtonih semen naš nacionalni zaklad. »Izkušnje nas učijo, da je domače seme boljše kaljivosti, sadike so veliko odpornejše tako na vremenske vplive kot na različne škodljivce,« še pojasni.

Damjana Škrli iz Begunj, ki že od leta 2016 skupaj z možem upravlja ekološko kmetijo, postavi izraz samooskrba pod vprašaj. »Pomembno se mi zdi, da se najprej vprašamo, kaj samooskrba sploh pomeni, in potem bi lahko konkretno odgovorili, če smo lahko popolnoma samooskrbni,« razloži. V nadaljevanju pravi, da smo v Sloveniji že zdaj visoko oskrbni z mlekom, govedino, perutnino, stopnja samooskrbe pa narašča tudi pri žitih. »Se pa pri našem družinskem kmetovanju soočamo tudi z izzivi, kako vzpostaviti sistem obdelovanja naših nasadov na način, da bo obdelovanje kar najbolj obvladljivo tako časovno kot z vidika človeških virov,« pove. Ekološko kmetovanje terja drugačne pristope, kot se uporabljajo pri konvencionalni pridelavi. Napoveduje, da bodo sčasoma povečali tudi količino pridelka, kar pa pomeni vzpostavitev ustreznih pogojev za hranjenje, predelavo in distribucijo pridelkov ter prehranskih izdelkov. »Najboljša in najlepša samopostrežna zelenjava se skriva v domači gredi, ki nam poleg dobrega in zdravega pridelka podarja še stik z naravo, sprostitev, kreativnost pa tudi rekreacijo, prihranek, možnost preživetja in zaslužka,« sogovornica našteje dobre strani pridelovanja lastne zelenjave in sadja. Valentini Škerlj se zdi posebej lepo, ko vidi otroke v šoli, kako lepo skrbijo za visoke grede. Doda še, da kar nekaj društev v Sloveniji skrbi za avtohtona, domača semena, da se ohranijo, menjajo in omogočijo pridelek, denimo Društvo Ajda, ki ima podružnice po celi državi, ter Društvo Zeleni krog, za fižolovo dediščino pa skrbijo dekleta v Hrovači v okolici Ribnice.

Hrana se je v zadnjih petih letih podražila kar za 14 odstotkov.

Priznanja Ona ali on

9. aprila je Radio 94 na slovesnosti v Jamskem dvorcu v Postojni za leti 2020 in 2021 podelil priznanji Ona ali on. On 2020 je zgodovinar Ivan Simčič, kustos iz Pokrajinskega muzeja Koper, ki so ga poslušalci Radia 94 izbrali zaradi pobude, da bi na Ilirskobistriškem uredili depo, kjer bi hranili lokalno dediščino in bi ga pozneje lahko nadgradili v muzejsko zbirko.

Po mnenju poslušalcev pa si je naziv On 2021 zaslužil **Dragan Babuder**, profesor zdravstvene nege s Srednje gozdarske in lesarske šole (SGLŠ) Postojna. Babuder se je s svojimi dijaki odločil, da v času epidemije domovom za starejše in zaposlenim priskoči na pomoč. Babuder živi na Rakeku in je tako povezan tudi z našo občino.

Cerkniško občino pa je zaznamoval tudi nedavno upokojeni direktor podjetja ebm-papst Slovenija **Jošt Rupnik**, ki mu je generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) **Aleš Cantarutti** podelil plaketo zbornice. Kot izhaja iz obrazložitve nagrade GZS, je bil Jošt Rupnik na vodstvenih funkcijah od leta 1989, ko je prevzel vodenje profitnega centra Mali motorji v podjetju Iskra Rotomatika. Sodeloval je pri ustanovitvi

joint venture družbe med nemško družbo Alcatel Sel in Rotomatiko, imenovane Ydria motors, v kateri je leta 1993 postal član uprave, odgovoren za tehnično področje. Leta 2001 je bil imenovan za generalnega direktorja družbe Ydria Motors v stoddostni lasti tujih lastnikov. Podjetje, ki se je leta 2016 preimenovalo v ebm-papst Slovenija, je vodil do začetka leta 2022, do konca marca 2022 pa še njegovo podjetje v Srbiji. Podjetje ebm-papst Slovenija se ukvarja s proizvodnjo malih elektromotorjev in ventilatorjev in je eden vodilnih akterjev v industriji motorjev za belo tehniko v Evropi in svetu tako po kakovosti kot količini in fleksibilnosti. Podjetje, ki izdeluje več kot tisoč različnih končnih izdelkov, izvozi kar 95 odstotkov proizvodnje, le pet odstotkov izdelkov proda na domačem trgu. Leta 2006 je odprlo tudi nov mednarodni logistični center, ki skrbi za prevzem materialov in odpremo do matičnega podjetja v Nemčiji ter distribucijo proizvodov neposredno končnim kupcem. Podjetje je sistemski dobavitelj elektromotorjev ter ventilatorjev za velike in najpomembnejše proizvajalce bele tehnike višjega cenovnega razreda, kot so Miele, Bosch-Siemens, Gorenje, AEG in Electrolux.

Pod vodstvom Jošta Rupnika je podjetje konstantno raslo, širilo proizvodne programe, odpiralo nove proizvodne hale, vzpostavilo kompetenčni center, razvojni center za belo tehniko ter postavilo proizvodno lokacijo in selilo del proizvodnje v srbski Sombor. Pred nekaj leti so izvedli tudi energetska sanacijo upravne stavbe podjetja ter zagnali tri samodejne linije za proizvodnjo plinskih ventilov.

Jošt Rupnik je pri vodenju podjetja vedno udeležan družbeno odgovornost: načelo, da mora podjetje živeti

s krajem, v katerem deluje. Sponzorstva in donacije so bili zato nepogrešljiv del prispevka podjetja k potrebam in razvoju lokalnega okolja. Podpiral je zlasti dejavnosti, ki so kakor koli povezane z zaposlenimi in vlaganji v kraje, v katerih živijo. O tem, kako podjetje, ki je eden največjih zaposlovalcev v regiji, izkazuje svoj odnos do zaposlenih, priča tudi certifikat Družini prijazno podjetje. Jošt Rupnik je vedno podpiral pozitivne vplive na okolje in skupnost, predvsem pa dejavnosti, ki temeljijo na prostovoljnem delu.

V podjetju je Jošt Rupnik spodbujal vrednote, ki jih je pričakoval od zaposlenih in h katerim je stremelo podjetje. Vedno pa jih je tudi sam živel in bil tako zgled svojim sodelavcem. Rupnik je vodja z veliko začetnico in predvsem človek. Tako so ga razumeli tudi zaposleni, ki so ga cenili zaradi njegove odprtosti, preprostosti in poštenosti. Njegova vrata so bila vedno odprta za vse.

Podjetje Jošta Rupnika je bilo vedno član GZS, Jošt Rupnik pa že vrsto let prevzema različne funkcije znotraj zborničnega sistema. Več mandatov je bil član Skupščine GZS ter podpredsednik Upravnega odbora Regionalne zbornice Postojna. Je tudi član Razvojnega sveta primorsko-notranjske regije. Je prejemnik vrste nagrad, med drugim nagrade GZS za gospodarske dosežke leta 2006 in gospodarski uspeh Radia 94 leta 2012.

Zbrane in nagrajence je na podelitvi priznanj Ona ali on pozdravil slavnostni govornik, predsednik republike **Borut Pahor**. Poudaril je, da s pozornostjo do ljudi, ki so naredili nekaj dobrega za skupnost, nagrajujemo njihovo srčnost, plemenitost, solidarnost in dobrotelost.

JAVNIM NAZNANILOM

obvešča javnost o javni razgrnitvi elaborata lokacijske preveritve v EUP »PO 06/1«.

I.

Občina Cerknica naznanja javno razgrnitev elaborata lokacijske preveritve za individualno odstopanje od prostorskih izvedbenih pogojev prostorskega izvedbenega akta za doseganje gradbenega namena – prizidave skladišča v podjetju ebm-papst Slovenija, d. o. o., v EUP PO 06/1 (IG) na zemljišču parc. št. 980/10, k. o. 1677 – Dolenja vas.

Namen elaborata lokacijske preveritve je, da se za izpolnitev gradbenega namena prizidave skladišča v podjetju ebm-papst Slovenija, d. o. o., v EUP »PO 06/1« dovoli individualno odstopanje od prostorsko izvedbenega pogoja:

Na območju lokacijske preveritve se dopusti manjši odmik objekta od parcelne meje, kot ga določa (3.3.1) točka 61. člena OPN, tudi za zahtevni objekt, če s tem pisno soglašajo lastniki sosednjih zemljišč in so izpolnjene bistvene zahteve.

II.

Elaborat lokacijske preveritve bo javno razgrnjen od 12. do 26. maja 2022 na spletni strani občine: www.cerknica.si/act/66353.

III.

V času javne razgrnitve ima javnost pravico podati pisne pripombe in predloge na elaborat lokacijske preveritve.

Pripombe in predlogi se lahko do vključno 26. maja 2022 podajo pisno na naslov: Občina Cerknica, Cesta 4. maja 53, 1380

Cerknica s pripisom »Pripombe na javno razgrnitev elaborata LP – EUP »PO 06/1« oz. na elektronski naslov obcina@cerknica.si.

Ob oddaji pripomb in predlogov se bodo osebni podatki v skladu s 56. členom ZUreP-2 obdelovali le za namen uveljavitve razgrnjene prostorskega akta ter ne bodo javno objavljeni in bodo varovani v skladu s Splošno evropsko uredbo o varstvu osebnih podatkov (GDPR), veljavnim zakonom o varstvu osebnih podatkov.

IV.

To naznanilo se objavi v Slivniških pogledih in na spletni strani Občine Cerknica www.cerknica.si.

V.

Župan Občine Cerknica bo po končani javni razgrnitvi zavzel stališča do pripomb in predlogov javnosti. Stališča do pripomb in predlogov bodo objavljena na spletni strani www.cerknica.si.

Številka: 3503-1/2022

Datum: 5. 5. 2022

župan Marko Rupar

JAVNIM NAZNANILOM

obvešča javnost o javni razgrnitvi in javni obravnavi dopolnjenega osnutka Odloka o spremembah in dopolnitvah občinskega podrobnega prostorskega načrta za južni del EUP GR 19 in del GR 15 v Grahovem – krajše: OPPN GR 19 – južni del.

I.

Javno se razgrne dopolnjen osnutek Odloka o spremembah in dopolnitvah občinskega podrobnega prostorskega načrta za južni del EUP GR 19 in del GR 15 v Grahovem – krajše: OPPN GR 19 – južni del. Identifikacijska številka v zbirki prostorskih aktov: 2932.

II.

Javna razgrnitev bo trajala od 12. maja do 12. junija 2022. Gradivo bo javno razgrnjeno na spletni strani www.cerknica.si/act/65559.

III.

V času javne razgrnitve bo občinska uprava organizirala javno obravnavo v četrtek, 26. maja 2022, ob 16.00 v stavbi občinske uprave, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica, v sejni sobi v drugem nadstropju.

IV.

V okviru javne razgrnitve ima javnost pravico dajati pripombe in predloge na dopolnjen osnutek. Pripombe in predloge se lahko poda pisno na naslov Občine Cerknica, Cesta 4. maja 53,

1380 Cerknica, z oznako »Javna razgrnitev SD OPPN GR 19 in del GR 15 – pripombe in predlogi«. Rok za podajo pripomb in predlogov k razgrnjenemu gradivu poteče zadnji dan razgrnitve.

Ob oddaji pripomb in predlogov se bodo osebni podatki v skladu s 56. členom ZUreP-2 obdelovali le za namen uveljavitve razgrnjene prostorskega akta ter ne bodo javno objavljeni in bodo varovani v skladu s Splošno evropsko uredbo o varstvu osebnih podatkov (GDPR), veljavnim zakonom o varstvu osebnih podatkov.

Občina Cerknica bo proučila pripombe in predloge javnosti in do njih zavzela stališče, ki ga bo objavila na spletni strani.

V.

To naznanilo se objavi v Slivniških pogledih in na spletni strani Občine Cerknica www.cerknica.si.

Številka: 3500-2/2022

Datum: 5. 5. 2022

župan Marko Rupar

Pa-Leta tiska

Kulturnemu društvu Pa-Leta Cerknica je po dolgem kovidnem času le uspelo izpeljati tečaj grafike. Vsi aktivni člani smo sodelovali pri tej zelo zanimivi tehniki likovnega izražanja. Grafika je tehnična in likovna panoga, pri kateri na različne načine odtiskujemo z raznih materialov. Material, s katerim odtiskujemo, oblikujemo v tiskovno ploskev. Potem ko jo pripravimo za tisk, s pomočjo stiskalnice odtiskujemo grafične liste. Odločili smo se za dva načina odtiskovanja matric: visoki tisk – linorez in globoki tisk – suha igla, jedkanica in akvatinta. Ves čas nas je pri našem delu spremljal mentor, akademski slikar **Božidar Strman - Mišo**. Njegovi napotki, prikazi in načini dela so bili pomembni, da smo izdelali dobre grafike. Do konca aprila so bila naša dela na ogled v Galeriji Krpan v Cerknici. ✍️ Janez Dragolič 📷 Igor Vidrih

Nacionalni otroški parlament 2022

Osnovnošolci iz cele Slovenije so se 11. aprila zbrali na 32. šolskem parlamentu, ki je potekal v Državnem zboru RS. Zasedanja se je udeležilo 111 parlamentarcev iz 19 slovenskih regij. Iz notranjsko-kraške regije so se ga udeležili **Nikolina Rosić**, **Matej Dobravec** ter novinar **Tibor Jus** iz Osnovne šole Notranjski odred Cerknica, **Jakob Jurca Sinkovič** in **Sabina Volk** iz Osnovne šole »8 talcev« Logatec, iz Osnovne šole »Antona Martina Slomška« iz Vrhnike pa **Neža Primc**.

Na začetku zasedanja je potekala predstavitev dnevnega reda. Zbrane sta najprej nagovorila predsednik državnega zbora **Igor Zorčič** in predsednica Zveze prijateljev mladine **Darja Groznik**. Glavna cilja letošnjega parlamenta sta bila medšolsko povezovanje in ozaveščanje o dolžnostih ter željah učencev in njihovi poklicni prihodnosti.

Predstavitvi dnevnega reda je sledilo razvrščanje v skupine. Vsaki skupini je bila dodeljena ena izmed tem: moj poklic – skrbi, pričakovanja, znanja in veščine; poti do mojega poklica; poklici sedanjosti in poklici prihodnosti; Slovenija, Evropa, svet – pozitivno, negativno, zanimivo; vpliv covid-19 na izbiro poklica.

Vsak parlamentarcev je med razpravo razložil svoje mnenje in predstavil rešitve na zastavljene probleme. Na koncu je bil znotraj skupine izbran predstavnik, ki je zbrane ideje predstavil na končnem zasedanju.

Parlamentarci so prišli do zaključka, da bi se morale mlade bolj ozaveščati o izbiri poklica, jih o tem bolj izobraziti, ponuditi izkušnjo iz prve roke. Izrazili so tudi željo po spremembi učnega načrta, saj si veliko mladih želi več splošnega znanja. Šolanje in iskanje dela v tujini predstavljata možnosti za zelo široko izbiro in kakovost študija, lahko pa tudi velik finančni problem. Prav tako je na kakovost izobrazbe zelo vplival covid-19, saj je učni uspeh osnovnošolcev zelo padel.

Naloga parlamentarcev je bila tudi, da izberejo temo naslednjega šolskega parlamenta. Med temami vojna in mir, zdrava hrana, duševno zdravje mladih in popolno šolanje so kot zmagovalno temo izglasovali duševno zdravje mladih. ✍️ Tibor Jus, 9. c 📷 Tanja Jenko Bratovič

Čistilna akcija KS Cajnarje-Sveti Vid

Svetovni dan Zemlje, ki ga že več kot pol stoletja obeležujemo 22. aprila, je letos potekal s pobudo, da moramo investirati v naš planet: »To je trenutek, ko lahko spremenimo vse. Zdaj je čas za neustavljivi pogum. Skupaj moramo vlagati v naš planet. Kajti zelena prihodnost je uspešna prihodnost.« Svetovni dan Zemlje v svojem sporočilu nagovarja vsakega izmed nas. Da bi lahko spreminjali svet, pa je treba najprej počistiti pred svojim pragom. V soboto, 23. aprila, je na območju Krajevne skupnosti (KS) Cajnarje-Sveti Vid potekala čistilna akcija. Za koordinacijo sta poskrbeli gasilski društvi iz Cajnarjev in od Svetega Vida. Prostovoljci so smeti pobirali ob cestah, poteh in potokih,

pridružil pa se jim je tudi župan občine Cerknica **Marko Rupar**.

✉️ www.cerknica.si
📷 Ljubo Vukelič

80 let od napada Rakovške čete na Majerju

V Tatinski Dragi (Majer) smo se 19. aprila 2022 zbrali predstavniki več delegacij iz Združenja za vrednote narodnoosvobodilnega boja (NOB) Cerknica ter številni člani iz borčevske organizacije Čabar. Letos je srečanje potekalo še posebej slovesno, saj smo obeležili 80. obletnico napada Rakovške čete na italijansko fašistično motorizirano kolono, s čimer se je začel organiziran odpor prebivalstva na področju Gorskega kotarja. Ob tej priložnosti je potekal kulturni program z nagovori in polaganjem venca pred spominskim obeležjem.

✍️ Drago Frlan 📷 Mirko Kavčič

Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim.

Ob visokih jubilejih jih namreč prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V aprilu so 90. rojstni dan praznovali **Jožefa Modic** in **Anton Jernejčič** z Rakeka, **Danijela Petrovčič** iz Dolenje vasi ter **Ivana Mahne** in **Marija Magdalena Bahunek** iz Cerknice.

Avtor: **Gregor Mišič** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Ivan Žnidaršič

Po zraku je prepotoval večino držav sveta, letalstvo pa izkusil tako skozi vojaško kot civilno plat. Do poklica pilot civilnega potniškega letala je bila pot zahtevna in dolgotrajna. Začelo se je po osnovni šoli, po Cerknici so bili v začetku šestdesetih let razobešeni plakati jugoslovanske vojske, ki je zaradi pomanjkanja vojaških pilotov ustanovila in mlade vabila v pripravno šolo za vojaške pilote v Mostarju.

Ivan Žnidaršič se je takrat prijavil, poleg njega se je za »letalsko vojaško gimnazijo« odločilo kar nekaj Cerkničanov. Takratna želja vojske je bila čim prej izšolati prvih nekaj generacij pilotov vojaških letal, tako je bila tudi Ivanova generacija 1961/1962 del skrajšanega intenzivnega programa šolanja, trajajočega dve leti, pouk pa je potekal od jutra do večera. Glavno merilo za sprejetje na gimnazijo je bil obsežen zdravniški pregled, od 60.000 prijavljenih kandidatov jih je bilo v tisti generaciji sprejetih le 150. Sprejeti so z Jugoslovansko ljudsko armado podpisali pogodbo, da po zaključenem šolanju še deset let ostanejo v vojski.

Dveletnemu življenju v internatu vojaške gimnazije je sledila triletna vojaška akademija za pilote v Zadru in Puli. Po končani akademiji je bil Ivan del skupine petnajstih izbranih pilotov, ki je v Beogradu upravljala takrat najhitrejša letala v Jugoslaviji – MIG-21. Spada med supersonična letala in lahko doseže hitrost, ki je dvakrat večja od hitrosti zvoka (hitrost 2 Mach-a ali okoli 2450 km/h). Po desetih letih letenja z vojaškimi letali si je Ivan želel čim prej najti možnost dela v civilnem letalstvu. Po dodatnih enoletnih težavah z izstopom iz vojaškega letalstva in sodnim postopkom se je leta 1977 zaposlil na Zveznem izvršnem svetu (SIV) Jugoslavije, ki je svoja letala uporabljal za državni protokol, tam je ostal slabi dve leti. »Vozili smo celoten politični vrh, razen Tita, prav tako tuje voditelje,« pojasni. Upravljanja civilnega letala se je pred začetkom dela štiri mesece učil v ameriškem središču proizvodnje letal, v mestu Wichita.

Že v času vojaškega šolanja si je želel zaposlitve v slovenskem letalskem podjetju Inex-Adria Aviopromet (pozneje Adria Airways), ki pa vojaških pilotov takrat zaradi pomanjkanja licence za instrumentalno letenje ni sprejemalo. Adria je proti letu 1980 začela širiti letalsko floto in je potrebovala nove pilote. Zanj je začel delati leta 1979 in vztrajal 18 let. Ob zaposlitvi je sledilo enomesečno usposabljanje v Ameriki za upravljanje letala McDonnell Douglas MD-82, ki je bilo udeleženo v eni svetovno najhujših letalskih nesreč, ko se je letalo Adrie zaletelo v vrh gore Mont San-Pietro nad mestom Ajaccio na Korziki. V nesreči je umrlo vseh 180 oseb v letalu. Ivan je dan pred nesrečo letalo pripeljal iz Lizbone na brniško letališče. Naslednji dan po nesreči se je odpeljal proti stanovanju sredi Beograda, kjer je z družino takrat bival, in od kolega iz vojske na ulici izvedel za tragičen dogodek. Poleg rednih letov, ki jih je Adria izvajala po Evropi, pa je delala tudi za tuje letalske družbe, Ivan je med drugim vozil potnike iz Argentine, Afrike ter s Karibov.

V času osamosvojitvene vojne leta 1991 je bil pilot letala, ki se je z letališča na Brniku pred napadom in v tveganih okoliščinah kot prvo umaknilo na letališče v Celovcu. Takrat so brniško letališče izpraznili v trinajstih minutah.

Med zanimivimi leti omeni prevažanje ljudi, ki so bili več deset let vojni ujetniki v afriških državah na jugu Sahare – takrat je Rdeči križ organiziral prevoze v Maroko. Poleg oseb je v potniškem letalu z odstranjenimi sedeži izkusil tudi vožnjo piščancev, kokoši in mesa. V šali omeni vonj v letalu, ko so vgradili nazaj sedeže in naslednji dan že prevažali potnike. Letel je celo na vojna območja, npr. v Afganistan, Libanon. Njegov časovno najdaljši let je trajal skoraj sedem ur, zgodil se je na relaciji med Hurgado in Kölnom in se je zaradi zelo slabih vremenskih razmer za letenje za dve uri podaljšal. V začetku leta 1996 se je upokojil, vendar to ni pomenilo konec poklicne kariere pilota. Čez pol leta je prejel ponudbo, da bi tri mesece nadomeščal kolega in vozil za makedonsko letalsko podjetje Avioimpex. Ponudbo je sprejel in vozil štiri leta. Enako obdobje je delal za hrvaško letalsko podjetje, ki ga je ustanovil nekdanji kolega iz Adrie, Ivan mu je tudi pomagal pri nakupu letal. Hrvaškemu podjetju je sledila zaposlitev za letalsko družbo iz Albanije. Zadnje leto letenja je preživel v nekdanjem slovenskem letalskem podjetju Aurora, ki je imelo bazo v Münchnu.

Leta 2009 je pred prevozom z Münchenskega letališča med zlaganjem prtljage v kombi udaril z glavo v rob prtljažnika, zaradi česar je po nekajdnevem glavobolu ob pristajanju letala dobil občutek, da ne zaznava več globine vida. Pristanek je sicer zaradi znanja in izkušenj brez težav izvedel, se pa je zatem takoj odpravil na pregled in bil zaradi odstopa mrežnice desnega očesa tudi operiran. Kariera pilota se je po 43 letih letenja zaključila pri starosti dobrih 63 let, leto in pol pred mejno starostjo 65 let, do katere lahko pilot še dela. Skupno je izvedel več kot dvajset tisoč ur letenja. Na vprašanje, če bi ponovil kario, Ivan prikima in potrdi, da bi. »Je pa pomembno, da v takem poklicu nenehno slediš svojim ciljem in se razvijaš,« utemelji.

Na Rakeku zopet zaživali večeri s krajanji

Ime Matilde Sebenikar v naših krajih povezujemo predvsem z generalom Rudolfom Maistrom, saj je bila njegova teta po materi. A bila je več kot to, zato ji je enota cerkniške knjižnice na Rakeku v sodelovanju z Društvom upokojencev Rakek 11. aprila namenila poseben večer. Predstavila sta jo Franc Perko in Nevena Savić, Liza Perko pa je recitirala njene pesmi.

Rojena je bila kot Matilda Tomšič leta 1847 v Trebnjem. V precej premožno in uspešno družino učitelja in gostilničarja na Rakeku je prišla po poroki s poštnim upravnikom Lovrom Sebenikarjem leta 1875. Zakonca sta zgradila hišo, ki jo danes poznamo kot Domiceljevo, kjer je Matilda vodila uspešno restavracijo. Pozneje sta jo prodala in kupila posestvo na Uncu. Oba sta bila vpeta v družbeno delo.

Matilda je bila kot aktivna in zavedna narodna delavka leta 1892 med ustanoviteljicami ženske podružnice Ciril-Methodove družbe Cerknica, Planina in okolica – s sedežem na Rakeku. Družba je zagotavljala sredstva in potrebščine za revne otroke, ustanovljala vrtce in šole z namenom izvajanja pouka v materinščini. Bila je tudi članica Slovenske matice, ki je bila ustanovljena 1864 z namenom dvigniti slovensko kulturno zavest in razvijati znanost ter literaturo. Podpirala je tudi slovenske študente na Dunaju.

Po smrti Maistrovega očeta sta z možem prevzela šolanje ter skrb zanj in brata Ernesta, ki je nekaj časa tudi delal pri stricu na rakovski pošti in pozneje postal železniški uradnik.

Sebenikarjeva Matilda

K sestri na Unec se je priselila tudi njuna mati Franja Maister. Ker sta bila Sebenikarjeva brez potomcev (sin edinec Adolf je umrl pri sedmih letih), so posestvo in hišo podedovali Maistrovi. Dediči so hišo prodali, v devetdesetih letih je bila zaradi dotrajanosti porušena, takratna družba Kovind je na istem mestu sezidala novo, ki še danes služi pisarniškim namenom.

Matilda se je izkazala tudi kot literarna ustvarjalka. Začela je kot pripovednica in v časopisu Vrtec še pred poroko objavila tri zgodbe (Kapelica v gozdu, Spanje in smert, Angel).

Pozneje je pod psevdonimom Desimira objavljala svoje pesmi v prvem slovenskem ženskem časopisu Slovenka (Praprot, Obljuba, Dobra glava, Hudo

zdravilo, Zavist in žal, Godčevo zdravilo, Lovec ...), v Domu in svetu ter Zvončku. V Edinosti je kot podlistek izšla tudi njena daljša povest Vaški črednik.

Ob njeni smrti leta 1933 so v časopisu Slovenski narod zapisali: »Vrlo inteligentna, živahna in simpatična žena je bila med prvimi Slovenkami, ki so se uspešno udeleževale v javnem kulturnem in nacionalnem delovanju. Blag ji spomin!«

Zdaj zaori pesem o svobodi 2022

V Športni dvorani Cerknica smo po dveletnem premoru imeli 23. aprila ponovno priložnost spremljati in uživati v doživeti proslavi Zdaj zaori pesem o svobodi, ki jo ob podpori Občine Cerknica pripravlja Organizacijski odbor 1. maj. S tem dogodkom v Cerknici tradicionalno obeležujemo vrsto za nas pomembnih dogodkov: 24. aprila je bil ustanovljen Notranjski odred, 27. aprila obeležujemo dan boja proti okupatorju, 1. maj je praznik dela, 4. maja je bila osvobojena Cerknica, 9. maj pa je dan zmage nad fašizmom. Prireditelj sta povezovala **Marijana Breclj** ter **Miha Razdrih**. Poleg njiju so program sooblikovali naslednji nastopajoči: učenci Osnovne šole Notranjski odred Cerknica, Fantovski zbor Cerknica, Komorni zbor Fran Gerbič, Moški pevski zbor Tabor Cerknica, Mešani pevski zbor Bloke, Mešani zbor Kulturnega društva (KD) Rak Rakek, Ženska vokalna skupina Cluster KD Rak Rakek, Zasedba Matilda, Godba Cerknica.

Slavnostni govornik je bil **prof. dr. Dragan Petrovec**, ki je poudaril pomembnost časa, ki ga živimo, in pomembnost odločitev, ki so pred nami ter bodo neposredno vplivale na življenje vseh. Ob številnih nastopajočih, prisotnih prebivalcih Cerknice in okolice ter vrsti pomembnih gostov, med katerimi je bil tudi župan **Marko Rupar**, smo ob odlični izvedbi naših zborov in godbe še enkrat doživeli, kako lahko partizanska pesem s svojo energijo poveže vse sodelujoče – tako izvajalce kot občinstvo. ■

✍️ Drago Frlan 📷 Ljubo Vukelič

Plesni oder 2022

📍 Jelena Oleami 📷 Branko Gosarič

22. marca se je v organizaciji Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, območna izpostava Cerknica, pod vodstvom **Jožice Mlinar** odvila območna revija plesnih skupin iz občin Cerknica, Bloke in Loška dolina – Plesni oder 2022. Strokovna spremljevalka **Tina Valentan** je ocenjevala nastope, program pa je povezovala **Jelena Oleami**. V Kulturnem domu Cerknica se je predstavilo sedem plesnih miniatur. Koreografinji in plesni pedagoginji Kulturnega društva Rak Rakek **Vesna Turšič** in **Špela Gornik** sta za območno revijo pripravili dve miniaturi. Koreografinja in pedagoginja sodobnega plesa Jelena Oleami je pod okriljem Kulturno-izobraževalnega društva Plesonoga pripravila pet miniatur. Oder kulturnega odra so napolnile miniatures v raznih formatih – solo, duet in skupinska točka. Pobarvale so ga plesno, pisano in mladostno. ■

Dan za spremembe – Naredimo nekaj skupaj

📍 Anja Purkart

9. aprila se je začela vseslovenska prostovoljska akcija, ki je nastala z namenom spodbujanja državljanov k aktivnemu odzivu na potrebe svoje skupnosti in ustvarjanju priložnosti, da se čisto vsak lahko preizkusi v vlogi prostovoljke ali prostovoljca. Akcija v organizaciji Slovenske filantropije je že trinajsto leto zapored povezala številne akterje po celi Sloveniji; letošnji poudarek je bil na prispevku prostovoljcev pri soustvarjanju skupnosti. Vseslovenski akciji so se pridružili tudi stanovalci DEOS, Centra starejših Cerknica. Skupaj s prijatelji iz Varstveno-delovnega centra (VDC) Postojna, enota Cerknica, ter učenci Osnovne šole Notranjski odred Cerknica so se medgeneracijsko podružili na vrtu VDC ter popestrili dogajanje z risanjem, plesom, prepevanjem in igranjem na inštrumente. Družno smo vsi skupaj prispevali k soustvarjanju skupnosti. ■

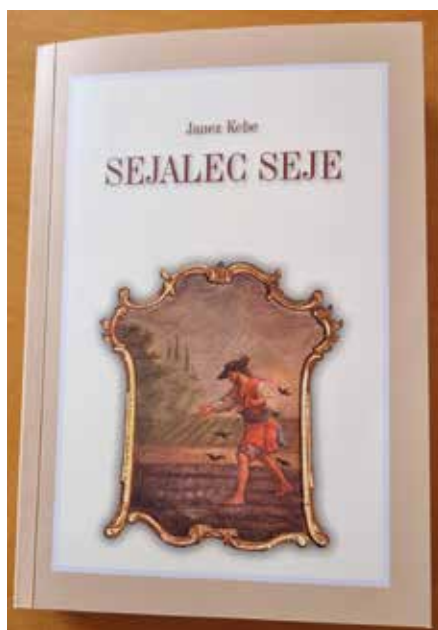

Janez Kebe: Sejalec seje

📍 Marija Hribar 📷 arhiv Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica

Janez Kebe, župnik na Kopanju pri Grosuplju, prej župnik v Starem trgu pri Ložu in dekan cerkniške dekanije, je izdal knjigo Sejalec seje. Delo je razdeljeno v dva dela: v prvem so zbrani cerkveni govori, v drugem pa zgledi iz življenja, ki so vzeti iz slovenske, hrvaške in nemške literature. Zbranih je več kot 380 zgledov. V knjigi lahko najdemo tudi več sestavkov o lažeh. V enem izmed njih je zapisan poduk, ki ga

je sinu, sv. Frančišku Saleškemu, zabičala mati: »Dragi Frančišek, samo lagati ne! Po laži postane človek ničvreden pred Bogom, pred ljudmi in pred svojo vestjo. Laž je od hudiča in po njej postanemo hudičevi otroci!« Knjiga je izšla v 1000 izvodih, ves prihodek bo šel v humanitarne namene slovenskih misijonov. Knjigo prodaja Foto Žnidaršič iz Cerknice. ■

MGing

Hydroizolacije

Lesene konstrukcije
nadstreški, lesene terase in fasade

Krovstvo, kleparstvo in tesarstvo
poševne, ravne in zelene strehe

041 900 797
info@mging.si
www.mging.si

My Green roof

MGing d.o.o.
podružnica Notranjska

Samo en cvet

☞ Drago Frlan ☞ Damijana Škrlič

Predstavniki Združenja borcev za vrednote narodnoosvobodilnega boja (NOB) Cerknica smo se 9. aprila udeležili dobredelnega koncerta Samo en cvet v Rdeči dvorani v Velenju, ki je bila posvečena 100. obletnici rojstva Karla Destovnika - Kajuha. Program prireditve je potekal v znamenju Kajuhovih partizanskih pesmi, slavnostni govorniki pa so v svojih nagovorih poudarili pomen in prispevek njegovega dela k spodbujanju nacionalne zavesti. Zbrana sredstva so namenjena izvedbi dobredelnih programov Ustanove Franca Rozmana Staneta, ki obsegajo program blaženja socialne stiske vojnih veteranov ter spodbujanje založniške in druge dejavnosti na domoljubnem oziroma veteranskem področju. Polna dvorana je ponovno potrdila, da se Slovenci kljub turbulentnim časom zavedamo pomena partizanske pesmi, domoljubja in svobode. ■

Rastlina je sveta, od korenin do cveta

☞ Marija Hribar ☞ arhiv Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica

Etnologinja **Vlasta Mlakar** je v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica predstavila knjigo Rastlina je sveta, od korenin do cveta s podnaslovom Tradicionalno znanje o rastlinskem svetu na Slovenskem. Tisočletno znanje so naši predniki skrbno varovali, dopolnjevali in predajali iz roda v rod. Delo je razdeljeno na več sklopov: Gozd – vir hrane, zakladnica lesa in (ne)varno zavetje, Kulturno-gospodarska uporaba rastlin za človekovo prehrano, za prehrano domačih živali in hrana kot zdravilo, Ljudska medicina in znanje o rastlinstvu, Rastline za osebno nego, rastlinska barvila in okrasne rastline, Vloga rastlin od pomladi do zime – od rojstva do smrti. Dr. Janez Bogataj je v uvodu zapisal, »da knjiga umešča naša razmišljanja in tudi naša dejanja k naravnosti, kjer sobivanje živih bitij, torej človeka, živali in rastlin, ustvarja najbolj pozitivne in naravne oblike kakovosti vsakdanjikov in praznikov.« ■

Dan Zemlje

☞ Nika Ivančič, Ana Knez ☞ arhiv skavtov

Skavti cerkniškega STEG (lokalne skupine) smo se v aprilu posvetili skrbi za naš planet. V okviru dneva Zemlje, ki ga praznujemo 22. aprila, smo se udeležili skavtskega projekta in na različne načine skrbeli za Zemljo. Z najmlajšimi skavti smo se pogovorili, kako lahko najbolje skrbimo za naš planet in kaj lahko naredimo, svoje ugotovitve pa smo napisali na plakate, da jih lahko vidijo in preberejo tudi drugi. Četa je na skavtskem otočku posadila nekaj medonosnih dreves in s tem poskrbela za čebele, napravili pa so tudi naravna domača mila, ki jih bodo uporabljali na taboru. Klan je po ogledu filma Davida Attenborougha Življenje na našem planetu izpeljal še tematsko debato. Vsi skupaj smo si cel mesec prizadevali, da smo čim večkrat izkoristili svoje noge in se v šolo in po opravkih odpravili peš ali s kolesom, k čemur spodbujamo tudi bralce. ■

LIP ODKUP HLODOVINE

LIP BOHINJ

From **wood** to **wonders**.

lipbohinj.si

Vaš partner v gozdu že 70 let

Predelava hloдовine na lastni žagi
Kratki plačilni roki in zanesljivo plačilo
Možnost izbire elektronske izmere

- BARAGA Bojan ☎ 030 634 434
- DEMŠAR Viljem ☎ 040 700 058

Pisan nabor aktivnosti v VGC Cerknica

✉ Maša Simčič 📷 arhiv VGC

V sodelovanju z občino in civilno zaščito se v Večgeneracijskem družinskem centru (VGC) Cerknica trudimo kar najbolj olajšati bivanje ukrajinskim priseljencem. Ob četrtnih od 15.00 do 16.00 se lahko oglasijo v VGC Cerknica, na Čabranski 9, za vprašanja ali pomoč pri izpolnjevanju različnih obrazcev. Brezplačni tečaji slovenščine za ukrajinske priseljenke potekajo v osnovni šoli v Cerknici vsak torek in četrtek od 16.30 do 17.30. Za varstvo otrok med tečajem je poskrbljeno v Petki. Poleg odraslih nanje pazijo tudi prostovoljke iz višjih razredov osnovne šole. Seveda pa v VGC Cerknica nadaljujemo redni program. Počasi se bliža poletje; če želite izoblikovati svoje telo, ste vabljeni na telovadbo z Gordano ob sredah in petkih od 18.00 do 19.00. Na jezikovnih tečajih angleščine, nemščine, francoščine in slovenščine za priseljenke pridno usvajamo besedišče, spoznavamo nove kulture in navade, kdaj preberemo kakšno knjigo in se predvsem zabavamo. Poleg rednih jezikovnih tečajev sta v polnem teku tudi tečaj uporabe pametnih telefonov in računalniški tečaj za seniorje. Pripravljamo še predavanje Volkovi na Notranjskem, ki bo potekalo v četrtek, 19. maja, ob 18.30 v VGC Cerknica. Predaval bo **Gregor Simčič** iz Zavoda za gozdove. Prijave na vse omenjene aktivnosti ter dodatne informacije o tečajih in predavanjih sprejemamo na elektronskem naslovu druzinski.center.cerknica@gmail.com. ■

V Petki je spet živahno

✉ Maša Simčič 📷 arhiv VGC

Obisk Petke se je v marcu precej povečal. Nekateri so na novo odkrili, da se »tukaj spodaj« nekaj dogaja! Temu je botrovala uvedba tečaja slovenščine za učence priseljenke. Ta poteka ob ponedeljkih od 15.00 do 16.00 in sredah od 16.00 do 17.00. Ob torkih in četrtnih po novem gostimo ukrajinske otroke, medtem ko so njihovi starši na tečaju slovenščine. Center za mlade je odprt vsak dan od 14.00 do 18.00. Sodelujemo z Osnovno šolo Notranjski odred Cerknica, tako da je enkrat na teden v Petki prisotna oseba za individualno učno pomoč. Prvi del našega druženja je vedno namenjen domačim nalogam in učenju, potem pa se z otroki igramo ali pogovarjamo. Ob sredah od 17.00 do 18.00 ponavljamo angleščino z učenci od 5. do 9. razreda. Vsak mesec pripravimo vsaj eno ustvarjalno delavnico. V maju pa nas čakata kar dve! V četrtek, 12. maja, ob 14.00 bomo prostore Petke pomladno okrasili z izdelki učencev. Malo drugačna delavnica bo Petje v Petki v petek ob petih v petek, 27. maja, ob 17.00. Vabljeni vsi osnovnošolci! Za več informacij in prijave na vse omenjene aktivnosti nam pišite na center.petka@gmail.com. Spremljajte tudi našo Facebook stran, kjer objavljamo aktualne novice o rednih tedenskih dejavnostih, delavnicah in počitniškem varstvu. ■

Pohod na Trstelj

✉ Boža Vesel 📷 Olga Smodila

Članice in člani Društva upokojencev Rakek smo se z avtomobili zapeljali po Vipavski dolini, preko prelaza Železna vrata do slikovite kraške vasi Lipa. Pri cerkvi smo začeli s pohodom po pobočju Trstelja, ki je potekal malo čez gozd in malo po cesti. Krajši postanek smo naredili tik pod vrhom, pri Stjenkovi koči, ki je med tednom zaprta. Trstelj (643 m) je najvišji hrib slovenskega Krasa, hkrati pa tudi najvišji v dolgem, pretežno poraščenem grebenu Črnih hribov med Krasom in Vipavsko dolino. Vrh Trstelja, na katerem stojijo televizijski oddajniki, je izjemno razgleden. V lepem vremenu se vidijo Tržaški zaliv, Kras, obe Gorici, Vipavska dolina in Nanoška planota. Po isti poti smo se vrnili v vasico Lipa do turistične kmetije, kjer so pripravili osmico. Pogostili so nas s tipičnimi kraškimi mesninami, ki se skozi leto sušijo na močni kraški burji, in v kozarce natočili žametni teran.

Spomladansko sonce nas je prijetno grelo, ko smo se vozili po vijugasti regionalni kraški cesti. Med borovci, kamenjem in vinogradi trpežne kraške trte stojijo slikovite vasice z značilnimi kraškimi domačijami z borjači. Ustavili smo se še na Gorjanskem in si ogledali vojaško pokopališče iz 1. svetovne vojne. ■

Avtorica: **Marija Hribar** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Za njimi so ostale vezenine

Družina Otoničar iz Martinjaka hrani družinsko zbirko vezenin treh sorodnic. Občudujejo je, da so si ženske kljub delu na kmetiji vzele čas za izdelavo ročnih del, kar kaže na to, da jim je lep dom veliko pomenil in jim je bilo vezenje v veselje. Doma narejeni robčki vzbujajo toplino prav zaradi preprostosti.

Vezenine gredo skupaj z nevesto

En del vezenin je k Razdrehovim v Martinjak prišel iz Podšteberka, saj jih je s seboj prinesla mlada nevesta **Veronika Mekinda**, poročena **Rožanc** (1922–2010), veliko pa jih je naredila tudi v letih od 2002 do 2007. Njena sestra **Zofija Mekinda** je bila pri Malnarčkovih v Podšteberku najstarejša, vendar se je deset let pred njo poročila njena sestra Veronika Mekinda, tako ji je Zofija dala svoje vezenine, ker jih Veronika ni imela. **Polona Otoničar Pajk** pojasni: »Zofija je imela zelo dolgo fanta iz Žerovnice, zato je tudi imela to svojo balo že

Prtiček, mere: 44 x 44 cm

Zavesa za omarico, mere 56 x 68 cm

Zavesa za okno, mere 57 x 124 cm

Poličnik z merami 8 x 94 cm

narejeno; potem sta se razšla, poroke ni bilo in je bila dolgo doma. Veronika si je sicer želela tudi šolati, ampak ni bilo denarja in je potem delala na kmetiji. Takratni šolski upravitelj Ivan Mercina ji je dal na prošnjo njenega očeta dovoljenje, da je zaradi pridnosti, vestnosti v šoli, odličnih ocen in veliko dela na kmetiji eno leto prej končala šolanje. Mercina je dejal, da zna dovolj, kar pa je bilo stari mami vse življenje v bolečino. Ji je pa bilo vezenje v veliko radost, so se ga učili tudi v šoli. V starejših letih je tako stara mama res veliko vezla, okoli sto prtičkov je ostalo doma, nekaj jih je tudi podarila.«

Najstarejši je komplet vezenin, ki vsebuje: zaveso, večji prt, več manjših prtičkov, poličnik, zaveso za omarico brez vrat. Ob tem je Polona Otoničar Pajk povedala: »Moja stara mama Veronika je imela navado kakšen kos vezenin obesiti tudi na steno, npr. v kašči ob mizi za kruh, ob posteljo, da stena ni hladila.« Vsi deli garniture so vezeni v tehniki polnega ploščatega in stebelnega vboda, cvetlični motivi so vezeni v svetlo rdeči, rumeni, zeleni in rjavi barvi.

Prtički

Veronika Rožanc, rojena Mekinda, je naredila okoli sto prtičkov, največ je cvetličnih motivov v tehniki ploščatega in stebelnega vboda, največkrat so prtički zaključeni

s polkrožno obzankanimi zobci v različnih barvah. Polona Otoničar Pajk je še dodala: »Stara mama me je razveselila z izvezeno novodobno miško Diddlino, priljubljena je bila v začetku tega tisočletja.«

Rišelje z merami 53 x 55 cm

Prtiček, mere 51 x 52 cm

Premer prtička 30 cm

Prtiček, mere 51 x 52 cm

Prtiček, mere 43 x 69 cm

Prtiček, mere 40 x 61 cm

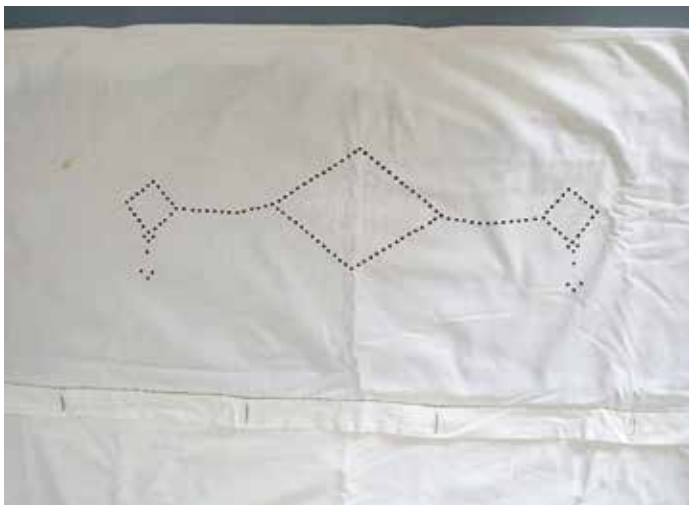

Rjuhe in prevleke

V družinski zbirki vezenin imajo veliko rjuh in prevlek – okoli dvajset – med njimi je tudi lanena rjuha, ki jo je Veronika Mekinda dobila pri Ulečih v Žerovnici in nanjo izvezla monogram MV. Kot je povedala Polona Otoničar Pajk, je stara mama pri sorodnikih v Žerovnici velikokrat prespala, ker je imela šolo popoldne in tako ji ni bilo treba hoditi po temi domov v Podšteberk. Polona Otoničar Pajk je povedala, »da so lanene rjuhe narejene doma v Podšteberku oziroma v Žerovnici, saj jih je prinesla od stare mame Veronike mama Marija Mekinda, rojena Lunka. Uporabljali so jih poleti, da so jih hladile.«

Prevleka za vzglavnik z monogramom MZ, mere 52 x 78 cm

Del prevleke za prešito odejo, z monogramom MZ, mere 125 x 180 cm

Prevleki za vzglavnik in prešito odejo, izvezeni v tehniki rišelje, sta delo Zofije Mekinda, poročena Želko v Narin (1921–1992), zato tudi inicialki MZ. Polona Otoničar Pajk je o vezeninah Zofije Mekinda povedala: »Obiskovala je šiviljski tečaj, ki so hodile takrat na šiviljski tečaj, na fotografiji je bila tudi Zofija Mekinda; te knjige nimam pri sebi, če se prav spomnim, sem jo enkrat videla v cerkniški knjižnici. (op. a. R. Čeplak, Etnološka topografija, občina Cerknica. Tečaj je bil leta 1934.) Potem je Zofija res veliko šivala in je tudi sama naredila vse te rjuhe, prevleke za vzglavnik, spalno srajco, številne robčke. Pogosto je uporabljala tehniko rišelje. Mi je pa moja stara mama Veronika večkrat povedala, da so imeli v Podšteberku luknjač za to tehniko. Ko gledam rišelje Zofije Mekinda, ugotavljam, da je verjetno te luknjice naredila z luknjačem.«

Robčki

Polona Otoničar Pajk razloži, da je »robčke na stroj delala Zofija. Vem, da je imela stara mama Veronika nekaj takih s črnimi robovi prav za na pogreb. Očitno so imeli takrat navado, da so imeli za pogrebe posebne robčke. Spomnim se, ko je umrl moj stari ata, je meni in sestri stara mama dala vsaki en robček s črnim robom. Tisti robčki, ki so pa ročno izdelani, so pa od moje stare mame Veronike, jih je delala vnukinjam, ker takrat ni bilo še teh papirnatih robčkov. Smo si lahko izbrali barve niti, ona je pa naredila iz blaga, ki je ostalo od prtčkov.«

Polona še doda, da je vezla tudi »atova sestra **Marija Rožanc** (1905–1996), poročena Malnaršič (okoli leta 1951) v Matenjo vas.« Izvezla je vesel motiv račk, metuljev in rožic v tehniki stebelnega vboda ter stenski prt, ki prinaša pisno željo po veselju, sreči in petju v družini.

Ročno izdelani robčki različnih mer

Poličnik z merami 10 x 145 cm, delo Marije Rožanc, poročena Malnaršič

Mere stenskega prta 39 x 68 cm, delo Marije Rožanc, poročena Malnaršič

Viri in literatura:

1. Čeplak Mencin, R.: Etnološka topografija ... Občina Cerknica, 1989.
2. Kebe, J.: Cerkniško jezero in ljudje ob njem, 2011.
3. Polona Otoničar Pajk, pisno, marec 2022

Avtorica: **Milena Ožbolt** Vir: stareslike.cerknica.org

Gorenje Jezero 1925 – Bobrovec z jezerske šole

Sedanji lastnik stavbe nekdanje šole na Gorenjem Jezeru hrani strešno opeko, bobrovec, na kateri je vžgan napis: »1400 K, F. J., Vrhnika, 24. 8. 1925«. Bobrovec je bil resnično na strehi, o čemer priča od vremena spremenjena površina tam, kjer so se strešniki prekrivali oziroma bili izpostavljeni. V opekarni na Vrhniku, katere lastnik bi bil nekdo z začetnicama F. K., so za jezersko šolo izdelali 1400 kosov strešne kritine. Ali pa je bil F. K. tisti, ki je strešnike izdeloval, lastnik pa nekdo drug? Marsikdo je doslej menil, da je bila šola pokrita s strešniki iz Urhove cajgunce v Podcerkvi, a vse kaže, da ni bilo tako. Od vse nekdanje kritine na jezerski šoli je do danes ostal ta edini strešnik s spominskim napisom.

Anton Herblan, ki že trideset let uspešno vodi gostišče na Gorenjem Jezeru, ve povedati kar precej podatkov iz zgodovine te lepe stare hiše na še lepšem razglednem mestu nad Cerkniškim jezerom: »Sedanjo zgradbo za novo šolo na Gorenjem Jezeru so začeli načrtovati nekje okoli leta 1920 in jo leta 1925 spravili pod streho.«

Do tedaj je bila jezerska šola v zasebnih hišah, domnevno pri Zogarju, vsekakor pa pri Županovih.

»Šolski okoliš nove šole je obsegal vasi Goričice, Gorenje Jezero, Laze in Otok. Stavba je imela urejeno dvorišče in vrt, pod njo so bile stopnice in nato steza po klancu naravnost proti Lazam. Druga steza je vodila po bližnjici, najbrž čez Malenšče, na Otok ...«

Kadar je bil vodostaj Stržena zelo nizek in ga je bilo mogoče prebresti pa morda tudi še bolj povprek ... Kako so otroci prihajali v šolo, kadar je v jezero prišla voda, lahko samo ugibamo: ostali so doma, pripeljal jih je kdo s čolnom ali pa so pešačili daleč naokoli po robu jezera. Vsekakor je bila že v normalnem vremenu pot dovolj dolga za dobro kondicijo in kakšno bolj ali manj zabavno dogodivščino vmes. Gotovo pa so tudi ti otroci kdaj ostali doma zaradi nujnega dela na kmetiji, saj so bili pri nekaterih delih upoštevanja vredna delovna sila in so morali od ranih nog samoumevno sodelovati pri vsem.

V Loški dolini so otroci zaradi dela doma kdaj pa kdaj izostali od pouka še okoli leta 1956.

»Novo šolo na Jezeru so uradno odprli šele leta 1929.« V novo zgrajenem poslopju so najprej nekaj časa bivali pogorelci, ki so izgubili domove v požaru na Gorenjem Jezeru leta 1928. Potem je šola pod dobrim vodstvom dobesedno zacvetela in prinesla kraju ne le znanje, ampak tudi živahno kulturno življenje.

»Pouk je potem normalno potekal do leta 1941, ko se je začela vojna in je bil učitelj Furlani zaprt. Med vojno je šola zasedla vojska, pouk je bil morda enkrat tedensko.« O tem ne vemo

1925 – nastanek strešnika

Sledi obrabe

veliko, treba bi bilo še poizvedeti. So tudi na Jezeru morda imeli italijanskega učitelja?

»Šola je spet začela redno delovati leta 1946 in pouk je potekal vse do leta 1966.« Takrat so začeli otroci hoditi z avtobusom v Grahovo, do tedaj pa jih je učila učiteljica Tomšičeva.

»Leta 1968 so zgradbo preuredili v gostinski lokal, ki ga je upravljalo Gostinstvo Škocjan oziroma pozneje TP Nanos. V lokalu so bile kot natakariče in kuharice zaposlene domačinke z Gorenjega Jezera – Oštirjeva, Urbanova Pepca ... vse do leta 1975, ko je prejšnji šef lokala Ciril tega prevzel kot zasebnik in ga imel do leta 1980, ko ga je vzel v najem Darko Martinčič in v njem posloval do leta 1985. Potem je zgradbo kupila t. i. ZOTKA – Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije, ki jo je obdržala do leta 1990.« Takrat jo je kupil Anton Herblan iz Žerovnice, ki je po temeljiti prenovi en dan pred polharsko nočjo, 24. septembra 1992, ponovno odprl gostinski lokal. Od tedaj uspešno deluje ves čas.

Strešnik je posodil Anton Herblan, sedanji lastnik zgradbe z gostilno na Gorenjem Jezeru, fotografije pa napravil naš mojster Miloš Toni.

Kakšna čarovnja je lahko fotografija v pravih rokah – napis je v resnici komaj berljiv.

Vir: Anton Herblan, Gorenje Jezero, december 2021, ustno

Avtorica: **Jolanda Cerkvenik** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Brkinski pirhi v cerkniški knjižnici

V tednu pred veliko nočjo je bila v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica na ogled razstava brkinskih pirhov. 11. aprila je bilo odprtje razstave, ki je bilo dobro obiskano. Razstavo je pripravilo Vaško društvo Suhorje v sodelovanju s Turističnim društvom Cerkniško jezero in glasbenimi gosti.

Suhorje je majhna vas v Brkinih in spada v občino Pivka. Šteje nekaj čez dvajset domačij in ima okrog 60 prebivalcev. Celotna vas je spomeniško zaščitena in v njej ne manjka spomenikov, stare arhitekture, pa tudi naravnih danosti in možnosti za različne rekreativne dejavnosti.

Predvsem pa dogajanje v vasi zaznamuje Vaško društvo Suhorje, ki že vrsto let skrbi, da so vaščani dejavni in povezani. Skrbijo za napredek vasi ter njeno prepoznavnost tudi širše po Sloveniji. Njihova najodmevnejša vsakoletna prireditev je obeležitev jožefovega in velike noči, ki jo pripravijo na god svetega Jožefa 19. marca. Takrat pripravijo razstavo v vaški hiši, ki je posvečena pesniku Jožetu Volku Suhorskemu in suhorskim pirhom.

Letos so obeležili 180. obletnico rojstva in hkrati 100. obletnico pesnikove smrti, ki pa je povezan tudi s Cerknico. Kot učitelj je namreč služboval v Cerknici, kjer je spoznal Marijo Hrovat, domačinko, s katero se je tudi poročil. V pesmih je opisoval Vremsko dolino, Notranjsko in Cerkniško jezero.

Suhorski pirhi so pobarvana in s pomočjo praskanja okrašena velikonočna jajca z značilno ornamentiko. Najpogostejši so rastlinski oziroma cvetlični motivi, priljubljeni so tudi ptički z oljno vejico, nabožni motivi in napisi, šopki, srca in barčice. Družina Volk že 170 let ohranja tradicijo praskanja pirhov na Suhorju.

Na dan odprtja razstave je **Jadranka Kristina Volk** prikazala, kako potekata risanje in praskanje pirhov.

Obiskovalci so si lahko ogledali tudi tradicionalne velikonočne jedi, predmete, povezane s pesnikom Jožefom Volkom Suhorskim, brkinske pirhe različnih barv, velikosti in motivov ter veliko različnih ročnih del pridnih rok suhorskih žena in deklet različnih generacij.

Razstava je pokazala moč in voljo po sodelovanju v majhni in odročni vasi, kar je lahko mnogim za zgled. Po njihovi zaslugi preteklost ne bo utonila v pozabo. Naj bo pa tudi lep primer sodelovanja lokalnih društev iz različnih občin.

Avtor: **Robert Kužnik** Fotograf: **Tine Šubic**

Slikar, ki je živel in delal za narod

Domoljubje, kot ga je v svojih delih upodobil in za nas ohranil Maksim Gaspari, si zasluži, da mu v Sloveniji dodelimo večjo pozornost. Naša čutila so dovzetna za vse, kar nas spominja na domovino in vrednote, ki nas povezujejo kot narod; pa vendar nekatere ne dosežejo tistih, predvsem mladih, ki bodo v prihodnje odgovorni, da ponesejo te vrednote v svet.

Vsi smo nekako ambasadorji naše dediščine, na tak ali drugačen način. Jaz sem se našel v ohranjanju in promoviranju kulturne dediščine našega slikarja Maksima Gasparija. Njegova dela so se izgubljala po raznih arhivih in depojih ter počasi tonila v pozabo. Letos sem si zadal prav poseben cilj, postaviti več razstav reprodukcij umetniških del Maksima Gasparija. Njegovo življenjsko geslo »Iz naroda za narod«, ki je tudi podnaslov razstave, želim ponesti v različne kraje po Sloveniji in obiskovalcem predstaviti njegove značilne slike.

Prva razstava je bila v Cankarjevi knjižnici Vrhnika, kjer sem tudi imel predavanje o našem umetniku v povezavi s pisateljem Ivanom Cankarjem, s katerim je Gaspari prijateljeval in tudi sodeloval. Razstava v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica (KJUC) je bila posebna in obsega 42 predstavljenih slik. Obiskovalcem sem prikazal dela od prve slike Slanik iz leta 1899 do slike Kamniška Veronika z Malim gradom, ki je nastala leta 1974, ko je Gaspari v visoki starosti počasi zaključeval z umetniško potjo. Priložnostno predavanje ob razstavi je poslušalcem razkrilo Gasparijevo življenje in delo, predvsem dogodke in zanimivosti, ki niso znani širši javnosti ter so plod mojega dolgoletnega poizvedovanja o slikarju. Pohvalil bi zaposlene v KJUC, predvsem domoznanski oddelek, za lepo in obsežno arhivsko zbirko dokumentacije o našem umetniku.

Trenutno razstavljam v galeriji Zavarovalnice Triglav v Postojni, razstava bo na ogled do 27. maja. S Postojno je bil Gaspari tudi povezan, saj je za znamenito družino Jurca naredil kar nekaj slik, predvsem portretov. Poslikal je strop njihove družinske grobnice na postojnskem pokopališču. Vsa ta dela so nastala okoli leta 1910.

Od 15. junija do 9. julija bo razstava na ogled v Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto. Božidar Jakac, še en pomemben

slovenski umetnik iz Novega mesta, je bil velik občudovalec in prijatelj Maksima Gasparija. Večkrat ga je obiskal in mu pisal, znana je Jakčeva upodobitev Gasparija. Ko je 14. novembra 1980 Gaspari umrl, je imel Božidar Jakac poslovilni govor ob njegovem odprtem grobu. V času razstave bo v Novem mestu tradicionalno srečanje zamejcev po svetu – Dobrodošli doma.

V tem letu pripravljam še razstave v Radovljici (tema bo čebelarstvo in Gaspari), Logarski dolini in Mojstrani. Naslednje leto bomo obeležili 140. obletnico rojstva našega slikarja in ob tem jubileju sem podal predlog in pobudo na Občino Cerknica, da bi leto 2023 počastili kot »Gasparijevo leto«.

Avtorica: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Podelitev nagrad in priznanj Frana Gerbiča

6. aprila je v Kulturnem domu Cerknica potekala slovesnost ob svečani podelitvi nagrad in priznanj Frana Gerbiča. Prireditev, ki ima mesto v skladateljevem rojstnem kraju, poteka že od leta 1988.

Od takrat je bilo za svoje delo in dosežke na področju glasbenega šolstva nagrajenih že več kot sto mentoric in mentorjev. Komisija za podeljevanje nagrad in priznanj Frana Gerbiča pa je letos priznanja za izjemne uspehe na področju glasbene vzgoje in izobraževanja ter glasbenega poustvarjanja podelila violinistu **Đorđu Beraku**, trobentaču **Igorju Matkoviču**, harmonikarju **Tomažu Cilenšku**, profesorici nauka o glasbi, solfeggia in klavirja **Petri Slak** in flavtistki **Suzani Furlan Mitev**. Dobitnika

nagrad Frana Gerbiča za življenjsko delo ter izjemne dosežke na pedagoškem in organizacijskem področju pri uveljavljanju glasbene vzgoje in izobraževanja sta muzikologinja, glasbena pedagoginja in skladateljica **Olga Ulokina** ter učitelj harmonike na umetniški gimnaziji v Mariboru **Andrej Lorber**.

Nagrade in priznanja so podeljevali podpredsednik Zveze slovenskih glasbenih šol **Branimir Klevže**, predsednica Komisije za podeljevanje nagrad in priznanj Frana Gerbiča **Metka Podpečan** in član komisije za podeljevanje nagrad in priznanj Frana Gerbiča **Milivoj Matković**.

Zbrane sta nagovorila tudi predsednik Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje **dr. Kristijan Musek Lešnik** in

predsednica Komisije za podeljevanje nagrad in priznanj Frana Gerbiča.

Koncertni program so pripravili nagrajenci 51. TEMSIG in 15. BALTEK v letu 2022 iz Glasbene šole Celje, Glasbene šole Rakovnik, Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana in Akademije za glasbo Ljubljana.

Občina Cerknica in župan **Marko Rupar** čestitata vsem prejemnicam in prejemnikom priznanj in nagrad ter se zahvalujeta Zvezi slovenskih glasbenih šol, komisiji za podeljevanje nagrad in priznanj Frana Gerbiča ter Glasbeni šoli Frana Gerbiča Cerknica za dolgoletno sodelovanje pri pripravi prireditve.

51. tekmovanje mladih glasbenikov TEMSIG

☞ Glasbena šola Frana Gerbiča Cerknica

Zveza slovenskih glasbenih šol in komisija TEMSIG od leta 1971 organizirata državno tekmovanje mladih glasbenikov TEMSIG in nekoliko mlajše baletno tekmovanje BALTEK, ki med drugim skrbita za povezovanje in kakovostno rast ter razvoj slovenske glasbene kulture, za prepoznavnost in odličnost slovenskega glasbenega šolstva v mednarodnem okolju.

Tekmovanje TEMSIG je zaradi visoke ravni in mednarodne primerljivosti od leta 1991 član organizacije EMCY (European Music Competition for Youth). Pomembno vez z mednarodnimi glasbenimi inštitucijami predstavljajo žiranti, ki prihajajo iz najprestižnejših evropskih glasbenih univerz in ustanov. Nagrajenci TEMSIG in BALTEK so praviloma kot dirigenti, člani orkestrrov ali odlični pedagogi tudi pozneje nosilci glasbenega življenja.

Veliko dodano vrednost tekmovanja zagotovo predstavljajo slovenske glasbene novitete, ki jih prav za tekmovanje napišejo slovenski skladatelji. Spodbujanje slovenske glasbene ustvarjalnosti, visoka raven zahtev in izjemni nastopi mladih glasbenikov ter baletnih plesalcev so tisti, ki Zvezi slovenskih glasbenih šol in komisiji TEMSIG kljub velikim organizacijskim in finančnim zahtevam dajejo navdih in voljo, da ta zahtevni projekt z vedno manj finančne podpore države vsako leto tudi izpeljejo.

In tako kot pretekla leta so tudi letos mladi glasbeniki na 51. tekmovanju TEMSIG in 15. tekmovanju BALTEK izkazali izjemno visoko raven umetniškega izraza.

Dosežki učencev Glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica v šolskem letu 2021/22:

Disciplina komorne skupine Jazz: **Rene Intihar, Oskar Sterle, Kristjan Štraus, Lovro Zalar, Bernard Mišič**, srebrna plaketa in 2. nagrada (učitelj **Ivan Marinović**)

Disciplina flavta: **Emma Fatič**, bronasta plaketa (učiteljica **Katja Mlinar**, korepetitor Rudolf Cerc)

Lena Meden, bronasta plaketa (učiteljica Katja Mlinar, korepetitor Rudolf Cerc)

Izak Jambrošič, bronasta plaketa (učiteljica **Ivana Barčič**

Mišič, korepetitorica **Helena Rot**)

Tereza Žnidaršič, bronasta plaketa (učiteljica Ivana Barčič Mišič, korepetitor Rudolf Cerc)

Disciplina klarinet: **Anže Kočever**, zlata plaketa (učitelj **Jernej Šmalc**, korepetitor **Tadej Podobnik**)

Disciplina saksofon: **Nal Petrič**, bronasta plaketa (učitelj **Davor Loštrec**, korepetitor **Rudolf Cerc**)

Disciplina solopetje: **Štefan Iskra**, priznanje (učiteljica **Teja Saksida**, korepetitor Ivan Marinović)

Larisa Rebeka Opeka, priznanje (učiteljica Teja Saksida, korepetitor Rudolf Cerc) ■

Sprejemni preizkusi za vpis v glasbeno šolo – šolsko leto 2022/2023

CERKNICA	RAKEK	STARI TRG	NOVA VAS
(sreda)	(torek)	(ponedeljek)	(četrtek)
4. 5. 2022	10. 5. 2022	9. 5. 2022	5. 5. 2022
11. 5. 2022	17. 5. 2022	16. 5. 2022	12. 5. 2022
18. 5. 2022	24. 5. 2022	23. 5. 2022	
25. 5. 2022	za vse oddelke v Cerknici		
24. 8. 2022	naknadni rok za vse oddelke v Cerknici		

Sprejemni preizkusi (preverjanje glasbene nadarjenosti) bodo za vse razpisane roke od 17. do 18. ure.

Za informacije pokličite na tel. 01 705 07 33.

Avtor: **David Kavčič** Fotograf: **Tomaž Čuček**

148. obletnica rojstva generala Rudolfa Maistra - Vojanova

V ponedeljek, 28. marca, na predvečer obletnice rojstva (29. 3. 1874) generala Rudolfa Maistra, smo se zbrali domoljubi in člani Notranjskega domoljubnega društva general Maister Unec, gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Unec, člani Združenja Sever s prapori ter številni domačini. Položili smo cvetje pred spomenik častnemu krajanu Unca Rudolfu Maistru. Kulturni program je z Zdravljico pričel Pevski zbor Dragonarji Rudolfa Maistra Unec.

Po položitvi cvetja je vse navzoče pozdravil podpredsednik društva **David Kavčič**. S svojo prisotnostjo je prisotne počastila tudi poslanka državnega zbora **Iva Dimić**.

Dragonarji so zapeli pesem Slovenec sem, ki vsem domoljubom seže globoko v srce. Domačinka **Majda Radović** je recitirala svoje avtorske pesmi. Pesmi je recitirala tudi njena vnukinja **Tia Saša Gärtner**, njena sestra **Tara Meta** pa nam je ob spremljavi **Eve Ivančič** na kitari zapela dve pesmi.

Slavnostni govornik **Arne Kozina** je v svojem nagovoru povedal, »da

SELSEN

PRI NAS VEDNO DOBITE KAR POTREBUJETE.

T: 041 722 626
E: info@selsen.si

SPLETNA TRGOVINA:
trgovina.selsen.si

Vse za monterje

- montažni vijaki, PU pene, silikoni...

Fasadni material

- vogalniki, fasadna sidra, fasadne barve

Suhomontaža

- vijaki, CD in UD profili, parne zapore

Konstrukcijski vijaki

BREZPLAČNA DOSTAVA

je minilo že veliko časa od prelomnih časov delovanja generala Maistra. Z novimi časi so prišli novi ljudje z novimi načeli, vrednotami, interesi in ravnanji. Maistra in njegovih dosežkov niso znali ceniti. Celo podcenjevali so ga. Nerazumno podcenjujoč odnos do človeka, ki je s svojimi borci neustrašno obranil severno mejo, na kateri je pozneje nastala slovenska država. Maistra so skušali utišati. Toda preprosti Maistrovi sonarodnjaki, značajni in samozavestni ljudje, Maistra in njegovih borcev niso nikoli zatajili!«

Posebej Maistra cenimo tukaj na njegovem Uncu. Zaslužil si je, da ga ohranimo v trajnem spominu, za kar se trudimo tudi v Notranjskem domoljubnem društvu Unec. Letos pa se ponasamo tudi s petnajstletnim organiziranim negovanjem spomina na junaška dejanja Maistra in njegovih borcev.

Maistru je uspelo v temeljih spremeniti usodo majhnega naroda. Danes imamo svojo državo in odločamo o svoji usodi in bodočnosti. Kako nam to uspeva po tridesetih letih po osamosvojitvi, pa je žal drugo vprašanje.

Ob zaključku kulturne prireditve sem se kot podpredsednik društva zahvalil še vsem obiskovalcem in nastopajočim. Sledilo je prisrčno srečanje s člani društva in vsemi domoljubi ob prepevanju domoljubnih pesmi, pecivu in dobri kapljici.

Ob tej priložnosti pa že sedaj vabimo vse bralce, da se nam v čim večjem številu pridružijo na prireditvi v mesecu juliju, ko bomo obeležili 15-letnico delovanja društva in obletnico smrti generala Maistra.

CERKNICA IN OKOLICA
PRIDRUŽI SE NAM!

Več kot fer. HOFER.

Zaposlimo **PRODAJALCE** (m/ž)
za krajši delovni čas

1. leto zaposlitve
najmanj

6. leto zaposlitve
in vsa naslednja leta najmanj

1.179 € → 1.372 €

Bruto mesečno plačilo za 30 ur tedensko.

• **NADPOVPREČNO PLAČILO v panogi** •
KRAJŠI DELOVNIK • POLNI REGRES • POLNA POKOJNINA

Meta Rovan

Nekdaj športnica in kulturnica, sedaj pa kineziologinja – strokovnjakinja s področja gibanja, ki jo predvsem zanima gibalno zdravje. Po študiju v Ljubljani in delu v dveh zdravstvenih domovih jugovzhodne Slovenije se je v začetku tega leta vrnila na Notranjsko.

Meta Rovan se je pred devetimi leti odločila za študij na fakulteti za šport, konec leta 2019 je po petih letih študija doma in polletni študijski izmenjavi na Finskem postala magistra kineziologije. Bila je del prve generacije poklica kineziolog, ki je bil načrtno in sistematično vključen v delo znotraj nekaterih zdravstvenih domov. Športni način življenja živi že od zgodnjega otroštva, v osnovni šoli se je tekmovalno ukvarjala z alpskim smučanjem, izven treningov in tekem pa je čas posvečala tudi drugim športom.

Kineziologija ni bila edino področje, ki je Meta konec srednje šole zanimalo. Odločala se je tudi med študijem na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo (AGRFT), saj se je v srednji šoli, ko je bil šport postavljen v ozadje, tudi kulturno udeleževala. Obiskovala je glasbeno šolo in igrala v godbi, priključila se je gledališkemu krožku, tekmovala v gledališki improvizaciji (impro liga), lotila se je tudi pisanja poezije. Pomisleki glede verjetnosti, da bo na akademijo sploh sprejeta, in nižjih zaposlitvenih možnosti so smer iskanja nje ljubega študija obrnili nazaj v gibanje in šport. V drugi polovici srednje šole je začela razmišljati o vpisu na študij fizioterapije, na koncu pa odkrila razmeroma sveže oblikovan študij kineziologije. Šport in gibanje sta ponovno stopila v ospredje, z namenom priprav na fakulteto za šport je začela trenirati atletiko, v svoj urnik je dodala tudi plavanje in nasploh redno telesno dejavnost. Že med magistrskim študijem se je zaposlila v zdravstvenem domu, kjer je delala z osebami različnih starosti in težav: otroci s čezmernim deležem maščobne mase, nosečnice, odrasli s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi ter podobnimi stanji.

Kineziolog kot poklic v Sloveniji obstaja zadnjih deset let, njegova znanja pa poleg postopkov izboljševanja telesne zmogljivosti zdravih oseb obsegajo tudi vpliv gibanja na zdravje, prijetno počutje in na preprečevanje težav/poškodb ter prilagajanje gibalne dejavnosti omejitvam in stanju posameznika. »Osredotočimo se na tisto, kar zmoremo, in bomo na ta način izboljšali tudi tisto, česar ne zmoremo!« poudari Meta. Pri večini stanj zdravstvenih in telesnih omejitev obstaja vrsta oz. način telesne dejavnosti, ki jo posameznik lahko izvaja in je zanj koristna. Izpostavi še, da bi se vsakodnevno morali gibati vsaj pol ure v zadihanem stanju in z jasnim namenom vplivanja na telesno zmogljivost – za tiste, ki večino časa sedijo, je to priporočilo še toliko pomembnejše.

Sočasno bi morali vsi – od otrok v vrtcu do starejših oseb – redno izvajati vaje za razvoj mišične moči. Meta pojasni, da otroci moč sicer razvijajo z naravnimi oblikami gibanja (npr. plezanje, skoki), odrasli to počnejo z dodatnimi bremenmi in višjo obremenitvijo, starejše osebe pa z lastno telesno težo ali lažjimi bremenmi. Za starejše prebivalstvo poudari, da ima vadba za moč ključno vlogo pri preprečevanju naglega upada mišične mase, ki je temelj zdravja, samostojnosti in delovanja telesa. »Za vadbo moči nisi prestar, ampak jo takrat

zares potrebuješ,« povzame. S staranjem se slabšata tudi ravnotežje in gibljivost, zato je treba v načrt in urnik gibalne dejavnosti vključiti tudi to. Preventiva pri telesni dejavnosti je zelo pomembna: »Več gibalnih izkušenj in znanj pridobimo v otroštvu ter jih vzdržujemo in razvijamo skozi mladostništvo, pozneje pa negujemo v zgodnji odraslosti, več imamo možnosti, da se pozneje izognemo zahtevnejšim kroničnim stanjem, kot so poškodbe, obrabe sklepov, kronične nenalezljive bolezni. Tudi ko do poškodbe pride, je ne jemljimo za izgovor, da se nam ni treba več gibati.«

Metino kineziološko delo obsega različne ciljne skupine, njihova stanja in težave: izvaja vadbo za ženske pred porodom in po njem (tudi z nekaterimi pridruženimi zdravstvenimi težavami), dela z več osebami z diagnozo multiple skleroze in možganske kapi, vodi rekreativno vadbo za zdravje in zmogljivost ter vadbo za zdravo hrbtenico, nudi pomoč pri vračanju v športno dejavnost po poškodbah.

Meta vidi veliko priložnosti v lokalnem okolju – živeti in delati na Notranjskem je želja, ki ji trenutno sledi in se v njej tudi dolgoročno vidi. Njen cilj je ustvariti okolje za strokovno obravnavo ljudi, ki želijo izboljšati gibalno zdravje in posredno vplivati tudi na dobro počutje. Na ravni skupnosti in družbe si želi, da bi bilo mlajšim otrokom na voljo več možnosti in programov za razvoj širših športnih znanj, prav tako pa pričakuje več možnosti za gibalno dejavnost ter vadbo odraslih in starejših. Poudari, da je pomemben dejavnik zadostne in pravilno usmerjene gibalne dejavnosti ustreza ter zadostna infrastruktura. Ob zaključku pogovora oblikuje trdno in utemeljeno misel: »Posameznik mora imeti brezplačno možnost, da se o lastni gibalni dejavnosti in telesni zmogljivosti kjer koli v Sloveniji lahko pogovori s strokovnjakom.«

ŠPORTNI SEMAFOR

Strelstvo

Finalno šolsko tekmovanje v streljanju s serijsko zračno puško Osnovna šola Notranjski odred Cerknica je v kategoriji starejši dečki osvojila 3. mesto ekipno: **Žiga Penca, Gašper Modic** in **Matija Zigmund**.

© Sabrina Candare

Košarka

21. 3. 2022, dekleta U17, **KK Cerknica** : Litija, **70** : 45

25. 3. 2022, člani, 3. SKL, **KK Cerknica** : Leone Ajdovščina, **96** : 84

26. 3. 2022

Fantje U9, **KK Cerknica** : **Cedevita Olimpija**, 4 : 12

Fantje U9, **KK Cerknica** : **Logatec**, 7 : 9

Dekleta U9, **KK Cerknica** : **Plama Pur mix**, 0 : 15;

KK Cerknica : **Pivka perutninarstvo rdeči**, 0 : 15

Fantje U9, **KK Cerknica** : **Logatec**, 7 : 9;

KK Cerknica : **Cedevita Olimpija**, 4 : 12

Fantje U13, 1. SKL, **KK Cerknica** : **Koper rumeni**, 41 : 71

Fantje U17, 2. SKL, **KK Cerknica** : **Nutrispoint Ilirija B**, 68 : 73

27. 3. 2022

Dekleta U15 – A, **KK Cerknica** : Cinkarna Celje, **73** : 51

Dekleta U15 – B, **KK Cerknica** : **Pivka perutninarstvo**, 59 : 69

Fantje U11 – B, **KK Cerknica** : **Globus**, 4 : 12;

KK Cerknica : **Ipros Vrhnika**, 4 : 12

Fantje U15, 2. SKL, **KK Cerknica** : **Helios Suns B**, 74 : 79

1. 4. 2022

Dekleta U13, **KK Cerknica** : Triglav B, **76** : 9

Člani, 3. SKL, **KK Cerknica** : Bistrica, **87** : 62

2. 4. 2022

Dekleta U13, **KK Cerknica** : Cinkarna Celje B, **66** : 32

Fantje U13, 1. SKL, **KK Cerknica** : **Logatec A**, 35 : 59

Fantje U17, 2. SKL, **KK Cerknica** : Koper, **83** : 79

3. 4. 2022

Dekleta U11, **KK Cerknica** : Šentvid – Ljubljana, **10** : 6;

KK Cerknica : **Derby Ježica**, 4 : 12

Dekleta U15 – A, **KK Cerknica** : VBO Maribor bele, **50** : 35

Fantje U15, 2. SKL, **KK Cerknica** : **Radenska Creativ Sobota**, 63 : 71

6. 4. 2022

Člani, 3. SKL, **KK Cerknica** : **Prebold Vrtine Palir**, 99 : 104

8. 4. 2022

Dekleta U15 – B, **KK Cerknica** : **Tolmin**, 48 : 80

Člani, 3. SKL, **KK Cerknica** : **Bistrica**, 67 : 84

9. 4. 2022

Dekleta U9, **KK Cerknica** : Orli Postojna, **10** : 6;

KK Cerknica : Plama Pur mix, **10** : 6

Fantje U13, 1. SKL, **KK Cerknica** : **Radovljica**, 0 : 15

Fantje U17, 2. SKL, **KK Cerknica** : **GGD Šenčur**, 60 : 77

10. 4. 2022

Dekleta U11, **KK Cerknica** : **Derby Ježica**, 6 : 10;

KK Cerknica : Šentvid Ljubljana, **9** : 7

Dekleta U15 – A, **KK Cerknica** : Jelša Šmarje, **60** : 59

Fantje U11 – A, **KK Cerknica** : **Plama Pur modri**, 6 : 10;

KK Cerknica : Orli Postojna modri, **12** : 4

Fantje U11 – B, **KK Cerknica** : Logatec A, 5 : 11;

KK Cerknica : **Ipros Vrhnika**, 4 : 12

Fantje U15, 2. SKL, **KK Cerknica** : **Prebold 2014**, 65 : 84

12. 4. 2022

Fantje U17, 2. SKL, **KK Cerknica** : Nutrispoint Ilirija B, **75** : 45

13. 4. 2022

Člani, 3. SKL, **KK Cerknica** : Prebold Vrtine, **93** : 85

Biatlon

Dosežki občanov občine Cerknica, ki tekmujejo za SK Loška dolina. Evropski festival olimpijske mladine, EYOF, Vuokatti, Finska, 22., 24. 3. 2022

Gašper Ožbolt, sprint 7,5 km, 46. mesto; posamično 12,5 km, 54. mesto

Državno prvenstvo in pokal Slovenije v biatlonu, Pokljuka, 26. 3. 2022

Kleia Hace, sprint, 3 km, 21. mesto (mlajše deklice)

Matic Andrej Beber, sprint, 3 km, 27. mesto (mlajši dečki)

Kiara Hace, skupinski start, 7,5 km, 6. mesto (mlajše mladinke)

Gena Jakopin, skupinski start, 7,5 km, 7. mesto (mlajše mladinke)

David Zabukovec, skupinski start, 10 km, 3. mesto (starejši mladinci)

Boštjan Ule novi predsednik zbora za biatlon

Na seji Zbora za biatlon pri Smučarski zvezi Slovenije so z glasovi klubov izvolili novega predsednika. To je predstavnik Smučarskega kluba Cerknica **Boštjan Ule**. [📷 FB Slo maraton](#) @Ljubo Vukelič

Vsaka malenkost šteje

Med vrednotami, ki jim sledimo na Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica, so tudi spoštovanje, prijaznost in sodelovanje. V tem duhu smo konec marca na šoli zbirali šolske pripomočke, nove in dobro ohranjene igrače ter družabne igre za otroke iz Ukrajine. Na razredni in predmetni stopnji matične šole ter obeh podružničnih šolah smo postavili stojnice, kamor so učenci zavzeto prinašali uporabne predmete. Tako so se tam znašli zvezki, flomastri, barvice, šolski pripomočki (škarje, lepila, ravnila ...), sestavljanke, družabne igre, igrače, knjige, šolski nahrbtniki ... Bili smo navdušeni nad odzivom učencev, saj so stojnice hitro polnili. Za njihovo prizadevnost smo hvaležni njim in njihovim staršem. Po zaključku akcije smo večino zbranega materiala odnesli v skladišče bivše trgovine Hura. Tam so podarjene stvari prevzemale tri organizacije – Civilna zaščita Cerknica, Župnijska Karitas Cerknica in Območno združenje Rdečega križa Cerknica-Loška dolina-Bloke – in jih posredovale pomoči potrebnim. Nekaj zbranih šolskih potrebščin pa smo shranili na šoli in jih razdelili učencem, ki so prišli iz Ukrajine. Vsak od njih je dobil potrebne pripomočke, motive na njih pa si je izbral po lastni želji. Poklonjenih stvari so se otroci razveselili. Navdušeno ugotavljamo, da je bil odziv na akcijo nad pričakovanji. Otroci so pokazali, da imajo občutek za solidarnost in ljudi v stiski.

Magdalena Skuk arhiv šole

NRP učencem poklonil zvezke

O, kako lepa je naša dežela, radi rečemo tujcem, sami pa se premalokrat zavedamo, na kako posebnem koščku Zemlje živimo. Notranjski regijski park je v okviru projekta Life Stržen vsakemu učencu na Podružnični šoli »Rudolfa Maistra« Unec podaril zvezek. Z učenci smo se pogovorili, kakšen je glavni cilj projekta ter kako lahko prispevamo k ohranitvi narave presihajočega Cerkniskega jezera. Notranjskemu regijskemu parku se iskreno zahvaljujemo.

Tatjana Svet, Neža Zakrajšek arhiv šole

Svetovni dan knjige in avtorskih pravic

V sklopu svetovnega dneva knjige in avtorskih pravic, ki ga obeležujemo 23. aprila, smo na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek v tem mesecu gostili potujočo razstavo Pot knjige, od avtorja do bralca, ki nam je na simpatičen način prikazala celoten proces nastanka knjige. Zgodba, zapisana v stripu, avtorja **Žige X. Gombača** in ilustratorja **David Krančana**, nas je popeljala v svet nastanka knjige. Celoten projekt je podprt s strani Javne agencije za knjigo Republike Slovenije v sodelovanju z Bralnim društvom Slovenije. Obiskal nas je tudi avtor omenjenega stripa, Žiga X. Gombač, ki nam je skozi dogodivščine pogumnega knjižnega molja pokazal, kako dragocene so knjige ter kako čudovita in neskončna je lahko pot, ki se vije med platnicami in listi.

Maruša Nared

7. april 2022 – svetovni dan zdravja

Zadnji dve leti sta pokazali, kako zelo pomembno je naše zdravje, ne le telesno, pač pa tudi duševno. Epidemija je za seboj pustila številne duševne in čustvene stiske otrok in mladostnikov, ki pa vse prevečkrat ostanejo prikrite. Posamezniki pogosto ne znajo rešiti tovrstnih težav, o njih na glas spregovoriti in poiskati ustrezno pomoč. Posledica tega je, da se duševne in čustvene stiske le poglobljajo in posameznika postavljajo v na videz brezizhoden položaj.

Na Osnovni šoli Notranjski odred Cerknica smo se zato odločili, da svetovni dan zdravja spremenimo kar v teden zdravja. Namenjen je bil ozaveščanju o tem, kako pomembna sta zdravje našega duha in učenje preprostih načinov, kako ga zdravega tudi ohranjamo. To nalogo je opravila skupnost učencev razredne in predmetne stopnje z mentoricama **Anjo Kebe Knavs** in **Eriko Benčina**.

Predstavniki razredov predmetne stopnje so svojim sošolcem predstavili eno od tehnik za zmanjševanje stresa in anksioznosti – prizemljitev ali tehnika 5-4-3-2-1. S to vajo se naučimo, kako se osredotočimo na sedanji trenutek, trenutek tukaj in zdaj. Na ta način prekinemo začaran krog naših misli, čustev in odzivov, kadar nas prevzame strah in tesnoba.

✉ Tina Sluga Jernejčič, Erika Benčina 📷 Mojca Kovačič

April je bil na Podružnični šoli »Rudolfa Maistra« Unec praznično in ustvarjalno obarvan. Učenci smo imeli v okviru pouka delavnice, na katerih smo pletli košarice, barvali pirhe in izdelovali velikonočne zajčke iz volne. Pri tem smo urili svoje motorične spretnosti in spoznavali, kako pomembna sta medsebojna pomoč in sodelovanje. Naši izdelki so nam v šoli in doma polepšali praznične dni, mi pa smo se ob ustvarjanju zabavali.

📷 Neža Zakrajšek

V plesnem klubu Evora, v času poletnih počitnic za otroke pripravljamo počitniško varstvo

POLETNE AKTIVNE počitnice 2022

termini JULIJ
27. 6. - 1. 7. 2022
4. 7. - 8. 7. 2022
11. 7. - 15. 7. 2022

termini AVGUST
16. 8. - 19. 8. 2022
22. 8. - 26. 8. 2022

Pestre, zabavne, aktivne in nepozabne počitnice.

Ustvarjalne in športne delavnice, zabava z družabnimi igrami, izleti in veliko gibanja na prostem, vodne vragolije, karaoke, rolanje, kolesarjenje, kuhanje, ples...

Tedensko dopoldansko varstvo za otroke, stare od 5 do 12 let

Varstvo bo potekalo vsak dan od ponedeljka do petka od 7.00 do 16.30, poskrbljeno bo za hrano in pijačo

Prijave odpremo 10. maja in jih zbiramo do zapolnitve prostih mest. Program je subvencioniran s strani Občine Cerknica.

Vse dodatne informacije in prijavnico dobite na: www.evora.si, info@evora.si ali 041 218 212

Na OŠ Notranjski odred Cerknica se učimo varno in spodbudno

Vizija Osnovne šole (OŠ) Notranjski odred Cerknica je učenec, ki se bo razvijal v zdravo, samostojno in polno odgovorno osebo. Pri tem sodelujejo učitelji, starši, učenci in lokalna skupnost. Zato smo se v šolskem letu 2020/2021 odločili pridružiti triletnemu projektu Zavoda RS za šolstvo Varo in spodbudno učno okolje, ki podpira našo idejo.

V prvem delu projekta smo se članice projektnega tima poglobile v različne teme, ki spodbujajo dobre medsebojne odnose ter čustveno in socialno učenje; se seznanjale s tem, kako preprečevati neželjeno vedenje in kako ob njem ukrepati ter kako vse pridobljeno znanje prenesti v razred, na kolektiv in na šolo. Zadnje je bilo in je za nas največji izziv. Spraševale smo se, kako naj v času pandemije združimo celotno šolo (matično in podružnici), v težkih časih ohranimo optimizem, spodbujamo sodelovanje celotnega kolektiva in pri tem ne naložimo dodatnega bremena na rame učiteljev, ki so se že tako spopadali s težkimi nepričakovanimi izzivi. Tako smo v timu skrbno izbirale čas prenosa informacij, da so te prišle na plodna tla. Učitelji smo se v poletnem času, ko so bili ukrepi za preprečevanje virusa najmanj zaostreni, združili na zunanjih površinah v okolici šole in preizkusili metode za širjenje dobrih socialnih odnosov in pozitivne klime v razredu, urili svojo zmožnost empatije, ozaveščali svoje odzive na neželjeno vedenje in preizkušali konkretne delavnice za razvoj nenasilne komunikacije, ki jih učitelj lahko uporabi v razredu, ter tudi sami po dolgem času druženja prek spleta okusili veselje ob stiku s sodelavci. Pridobljeno energijo skušamo v tem šolskem letu deliti tudi z učenci v obliki raznih žabjih plakatov in spodbudnih dejavnosti.

Po prvem delu projekta, kjer smo osvojili teoretične osnove in preizkusili prve aktivnosti, nas je čakal velik izziv – zastaviti celovito strategijo, kako bomo na naši šoli v prihodnjih treh letih razvijali varno in spodbudno učno okolje. Članice projektnega tima smo v načrtovanje vključile tudi sodelavce, kot cilj pa smo si zadale, da vsebine projekta »začutijo« učenci od 1. do 9. razreda tako v okviru rednega pouka kot tudi drugih dejavnosti na šoli (interesne dejavnosti, podaljšano bivanje, delo z nadarjenimi učenci ipd.).

Ob vpeljevanju omenjene strategije v vsakdan naše šole pa nas Zavod za šolstvo še dodatno podpira z dodatnimi strokovnimi usposabljanji v izbirnih modulih. Zaradi razmer v državi, ki so močno vplivale tudi na delovanje šole, se je kolektiv odločil, da se v nadaljevanju projekta poglobimo v modul o psihološki odpornosti, duševnem zdravju in psihičnem blagostanju ter se tako opolnomočimo za delo z učenci, ki so v tem času doživljali hude stiske. Ko smo izbirali temo, smo se morda premalo zavedali, kako močno smo tudi sami potrebovali psihološko podporo ob delu, ki ga opravljamo. Spoznanje, da moramo najprej

poskrbeti za našo življenjsko prožnost in odpornost, da lahko pomagamo otrokom, je temeljni kamen, na katerem lahko gradimo naprej.

Pri izbiri zadnjega modula smo imele v mislih vizijo naše šole; tako je trenutno delo našega tima usmerjeno v poglobljanje sodelovanja s starši. Menimo namreč, da ima sodelovanje šole s starši velik vpliv na varno in spodbudno učno okolje, in upamo, da bomo kmalu, tudi s pomočjo staršev, namesto virusa po šoli širili prijetno, vključujoče, sodelujoče vzdušje in se bodo po šoli sprehajali zadovoljni učenci.

Spoštovani bralci, osnovna šola ni le šola za znanje, to je šola za življenje, kjer učitelji skupaj s starši in lokalno skupnostjo vzgajamo učence za prihodnost. Kot pravi Kristijan Musek Lešnik v svoji knjigi Nekaj ti želim povedati: »K občutku, da je življenje dobro in vredno, največ prispevajo odnosi! Ne denar, ne dobrine, ne kariera. Imeti ljudi, ki jih imamo radi in nas imajo radi. Biti obdan z ljudmi, ki jih sprejemamo takšne, kot so, in nas sprejemajo takšne, kot smo.« Prav zmožnost za ustvarjanje in ohranjanje pristnih medosebnih odnosov se nam zdi ena od pomembnejših veščin, za katere si želimo, da bi jih naši učenci uspešno razvijali vse od vstopa v šolo pa do trenutka, ko nam pomahajo v slovo ob valetih.

© arhiv šole

Prečenje od Slavkovega doma do Polhovega Gradca

☞ Miro Mlinar ☞ Štefka Šebalj Mikše

Marec je bil na kožo pisan planincem in drugim, ki radi zahajajo v naravo. 27. marca je Planinsko društvo (PD) Cerknica organiziralo planinski izlet v hribe nad Ljubljano in Polhograjsko hribovje. Pred Medvodami smo zavili proti Stanežičam do Slavkovega doma (396 m), kjer smo začeli pohod proti Polhovemu Gradcu. Začetni del poti je potekal z zmernim naklonom vse do odcepa proti Svetemu Jakobu. Sledili so strmi vzponi in krajši sestop vse do cerkve svetega Jakoba. Po krajšem postanku smo začeli vzpon na Jeterbenk (774 m). Ta hrib ima posebno konfiguracijo z ozkim hrbtom, vrh pa je razgledna točka. Ves čas vzpona smo na pobočjih občudovali pravo razkošje »pasjega zoba«. Sestopili smo na planoto Sveta Katarina (700 m), ki je tudi priljubljena točka pohodnikov. Sledilo je nadaljevanje čez Topol pri Medvodah mimo Goljeka na Grmado (898 m). Kot že rečeno, je lep sončen dan tudi na vrh Grmade zvalil množico obiskovalcev; kar težko smo pristopili na vrh in našli prostor za počitek in malico. Po daljšem postanku smo začeli sestop proti Polhovemu Gradcu (365 m), ki je potekal čez Ranek, mimo planinske kočice, ki so jo prijazni planinci PD Blagajana odprli za nas. Sledila je še ura sestopa in naš pohod je bil zaključen. Vmes pa je nastala pričujoča fotografija; tako urejene in velike skladovalnice drv ne vidiš pogosto. ■

Od Močilnika do Borovnice

☞ Štefka Šebalj Mikše

Planinke in planinci Planinskega društva Cerknica smo aprilski pohod začeli na Vrhniku, pri izviri Ljubljanice v Močilniku. Do Vrhnike smo se z avtobusom odpeljali z Rakeka. V Močilniku smo postali pri spomeniku vrhniškemu krasoslovcem, bližje izvirov ni bilo možno stopiti. Sledili smo oznakam evropske pešpoti E7, spoznali predel Mirke in kmalu prečili Ljubljanico. Pot se je pričela vzpenjati; kaj kmalu smo dosegli rob kamnoloma na Verdu. Razglede po dolini nam je preprečila megla, ki je bila posledica sobotnega sneženja. Po celotni graščini Bistra smo se že lahko razgledali pri stolpu grajskega kompleksa. Nad izviri potoka Bistra smo modrovali o poti, ki jo je voda ustvarila podzemno, ko je poniknila na Cerkniškem jezeru. Modrina neba nas je pričakala pod Velikim Lipovcem, megla se je razkrojila. Od Laz pri Borovnici smo opazovali Dolinski most in že smo bili v Borovnici. Povzpeli smo se k stari železniški postaji in spotoma dosegli mogočno lipo, pod katero stoji klop, posvečena Josipu Verbiču, profesorju čebelarstva. Čudovit pogled na Borovnico, Planino, Krimšček, Plivišo in Pruh se nam je ponudil z razgledišča pri stari postaji. Čas do prihoda vlaka smo izkoristili za obisk slaščičarne in za ogled razstavnih panojev o gradnji železnice na tamkajšnji železniški postaji. ■

Izlet z vlakom v Brežice

☞ Boža Vesel

Članice in člani Društva upokojencev Rakek smo se odpeljali z vlakom na jug, v obmejno mesto Brežice, na spomladanski izlet. Brežice ležijo na Krško-Brežiškem polju, na obrobju Gorjancev, tam, kjer zaobljene griče preraščajo vinogradi. Vse, kar Brežicam daje poseben pečat, je nekako povezano z vodo. Mesto leži na sotočju Save in Krke, najprepoznavnejša in najvišja točka mesta pa je vodovodni stolp. Na železniški postaji nas je čakal avtobus, ki nas je odpeljal do starega mestnega jedra. Sonce nas je prijetno grelo, ko smo se z lokalnim vodičem sprehodili mimo številnih znamenitosti, ki so nam odstrle pogled v preteklost. Na glavni brežiški ulici stojita Narodni dom, ki je bil v dobi narodnostnih bojev kulturno in politično središče brežiških Slovencev, in Nemški dom, kjer so se zbirali »brežiški Nemci«. Med obema stavbama stoji vodnjak, ki je hkrati tudi spomenik izgnancem v delovna taborišča po Evropi med drugo svetovno vojno. Ogledali smo si Posavski muzej, ki domuje v impozantnem brežiškem gradu. Ponaša se z najlepšo baročno dvorano v Sloveniji in z bogatimi zbirkami kulturne dediščine Posavja. Seveda smo si pred odhodom domov vzeli čas za kosilo in se osvežili z napitki. Kako sproščujoča je vožnja z vlakom, ko mimo tebe drvi narava in ujameš utrinke iz življenja ljudi. ■

Vozniki motornih koles in koles z motorjem!

Topli in sončni pomladanski dnevi pomenijo tudi večje število motoristov na naših cestah, ki pa so z vidika prometne varnosti še posebej izpostavljeni. Policisti smo pripravili nekaj nasvetov za varno vožnjo.

Oprema

V prvi vrsti je pomembna kakovostna oprema. V prometnih nesrečah so poškodbe glave najpogostejše, v kar 58 odstotkih predstavljajo tudi vzrok smrti. Čelada mora ustrezati evropskim standardom, kar prepoznamo po vštiku ECE 22/05, in se tesno prilegati, ne sme pa tiščati, zato jo moramo pred nakupom imeti dovolj časa na glavi. Padcem se skoraj ne da izogniti, zato mora biti voznik motornega kolesa ali kolesa z motorjem opremljen s kompletno zaščitno obleko. Obleka mora biti udobna, vendar kljub temu tesno prilegajoča. K opremi spadajo tudi ustrezni škornji, rokavice in ledvični pas.

Zaviranje in ustavljanje

Tako kot motorist mora biti tudi motorno kolo v dobri pripravljenosti. Pnevmatike največkrat prispevajo k varni vožnji. Z izrabljeno pnevmatiko ni mogoče dobro pospeševati, se nagibati v zavojih, sploh pa ne dobro zavirati. Zaviranje motornega kolesa je mnogo zahtevnejše kot pri osebni avtomobilu, zato morajo biti zavore brezhibne. Motorist mora istočasno z roko in nogo obvladati dva različna in neodvisna zavorna sistema. Pri zaviranju se prednje kolo močno obremeni, zadnje pa razbremeni, zato se s sprednjo zavoro doseže večji zavorni učinek. Pri zaviranju v nevarnosti je zelo pomembno pravilno doziranje moči stiska zavorne ročice, saj prednjega kolesa nikakor ne sme blokirati, prav tako tudi zadnjega ne. Začetek zaviranja ne sme biti eksploziven, vedno pa je treba zavirati z obema zavorama.

Opaznost in vidnost

Za motoriste sta zelo pomembni uporaba vseh luči in njihova brezhibnost. Ozko silhueto motornega kolesa z voznikom je v gostem prometu ali ob slabši vidljivosti lahko spregledati. Že širina svinčnika v iztegnjeni roki popolnoma zakrije motorista, oddaljenega 30 metrov. K boljši vidljivosti precej pripomore raznobarvnost oblačil, ponoči pa odsevni vštiki in odsevni trakovi ali napisi na jakni.

Opazovanje in gledanje

Motorist mora nenehno opazovati in spremljati razmere v prometu, kar je ključno za pravočasno ukrepanje. Ceste in vozišča so lahko spolzki tudi v suhem vremenu (prah, talne označbe, jaški, maščoba, pesek itd.). Vozne razmere se vseskozi spreminjajo, zato motorist nikakor ne sme spregledati posebnosti okolice. Pravilen pa mora biti tudi pogled motorista. Kamor ga usmeri, tja se tudi pelje. Če pogled zastane na oviri na cesti, se bo v njo ali prek nje tudi zapeljal. Klasičen primer je pesek v desnem zavoju, ki mnogokrat povzroči strah pred zdrsom ali celo paniko. Posledično motorist podzavestno zavira, kar je, še posebej, če je motorist v nagibu, lahko usodno. Učinkovita in enostavna rešitev je v pogledu, ki ga usmerimo v očiščen del vozišča, tj. dobro vidne kolesnice, po katerih se odpelje skozi ovinek.

Predvidevanje

Pri vožnji z motorjem sta tako predvidevanje in stalna pripravljenost na hiter odziv nepogrešljiva. Kazalec in sredinec naj bosta vedno položena na ročico sprednje zavore, tudi med vožnjo, saj bosta tako vedno pripravljena na zaviranje v sili. Motoristov način vožnje mora biti za ostale udeležence jasen in razpoznaven. Premike, prehitevanja in vse druge manevre je treba pravočasno in jasno nakazati. Ne sme se sunkovito pospeševati, se zaganjati od križišča do križišča, vijugati med vozili. Upoštevati je treba t. i. mrtve kote drugih udeležencev, posebno pozornost pa nameniti otrokom, pešcem, starejšim in kolesarjem.

Ključni nasveti motoristom:

1. Pred vožnjo preverite zračni tlak v pnevmatikah in jih v prvih kilometrih vožnje primerno ogrejte.
2. Pri vožnji dosledno uporabljajte zaščitno motoristično čelado. Pravilno si jo zapnite. Čist vizir vam omogoča potrebno vidljivost.
3. Ne pozabite na oblačila s ščitniki.
4. Motorno kolo je ozko, zato vas pri večji hitrosti drugi prometni udeleženci hitro lahko spregledajo. Naj bo vaša hitrost primerna okoliščinam, da vas bodo drugi pravočasno opazili, pa tudi vi njih.
5. Poskrbite tudi, da boste čim vidnejši. Na motornem kolesu imejte vedno prižgane luči. Nosite zaščitna oblačila s čim več odsevniki (nalepkami, trakovi) in čelado svetle barve. Nosite tudi odsevni brezrokavnik.
6. Pri vožnji skozi levi ovinek se odmaknite od ločilne črte na sredini vozišča, sicer bo vaša glava brzela tudi meter globoko po smernem vozišču za nasprotni promet.
7. Hitrost in način vožnje motornih koles še posebej prilagodite v prvih minutah deževja.
8. Če vaše motorno kolo nima zavornega sistema ABS, v dežju ali na spolzkem vozišču ne zavirajte na talnih označbah.
9. Izogibajte se asfaltnim površinam s posutim peskom, razlitim oljem ali podobnim (predvsem v ovinku).
10. Odzivni čas v idealnih pogojih je 0,6–0,8 sekunde, v cestnem prometu v povprečju eno sekundo, pri nezbranem ali utrujenem vozniku pa že dve sekundi ali več.
11. Zavorna pot do ustavitve je pri hitrosti 100 km/h 40 metrov. Pot ustavljanja je seštevek reakcijske in zavorne poti.
12. Ne vozite, če ste uživali alkohol, mamila, psihoaktivna zdravila ali ste utrujeni, sicer to lahko hitro postane vaša zadnja vožnja.

maksi
OKNA IN VRATA

PROIZVODNJA IN MONTAŽA

- ✓ okna in vrata
- ✓ protivlomna vrata
- ✓ notranja vrata
- ✓ senčila
- ✓ komarniki
- ✓ žaluzije
- ✓ roloji
- ✓ plise senčila

maksi
ADAPTACIJE

- ✓ adaptacije stanovanj, kopalnic - od a do ž
- ✓ od skice do končnega izdelka
- ✓ komplet storitev z materialom
- ✓ hitri servis kopalnic
- ✓ kosovni odvozi in praznjenje stanovanj, garaž, podstrešij

-7%

☎ 070 718 718 ⓘ www.maksi-oknavrata.si

☎ 070 718 718 ⓘ www.adaptacije-maksi.si

Visok krvni tlak

Vsako leto 17. maja obeležujemo svetovni dan hipertenzije. Zvišan krvni tlak je v svetu vzrok za okoli 9,4 milijona smrti na leto.

Med pomembnimi dejavniki tveganja za zvišan krvni tlak so debelost, čezmerno pitje alkohola, prevelik vnos soli in nezadostna telesna dejavnost. Na vse te dejavnike lahko vplivamo sami in s tem poskrbimo za svoje zdravje. Skoraj polovica ljudi, ki ima zvišan krvni tlak, se tega tudi zaveda, manj kot polovica ljudi, ki se že zdravijo, pa ima zadovoljivo nadzorovan krvni tlak.

Zato želimo v okviru aktivnosti, ki v mesecu maju potekajo na temo ozaveščanja o zdravem življenjskem slogu in zavedanju pomena priporočenega ciljnega krvnega tlaka < 140/90 mmHg, tudi v novi Lekarni Cerknica Center prispevati k boljšemu zavedanju o nevarnosti te bolezni in povečati zavzetost za njeno zdravljenje. V našo lekarno vas vabimo na svetovanje o zdravem načinu življenja, pravilni samokontroli krvnega tlaka doma, interpretaciji meritev, pravilni uporabi zdravil in morebitnih težavah ob njihovem jemanju.

V lekarni potekajo tudi druga svetovanja – na primer o težavah, ki spremljajo povečanje prostate; pomagamo vam tudi pri zgodnjem prepoznavanju tveganja za razvoj

osteoporoze. Svetovanja izvajamo v lekarni, kjer imamo za to namenjen poseben prostor. Za posameznike, ki zaradi bolezni ali drugih razlogov ne morejo priti v lekarno (kronični bolniki, starejši, tisti, ki živijo na oddaljenih območjih ali so na počitnicah), izvajamo svetovanja na daljavo prek videokonferenc.

VABLJENI V LEKARNO CERKNICA CENTER!

V Lekarni Cerknica Center nudimo:

- strokovno izdajo zdravil na recept in brez recepta
- prehranska dopolnila
- pripomočke za starejše
- medicinske pripomočke
- dermokozmetične izdelke

Strokovni sodelavci v lekarni svetujejo o pravilni in varni uporabi zdravil, pri osteoporozi, benigni hiperplaziji prostate in nudijo pomoč pri preventivnih dejavnostih za ohranjanje zdravega življenjskega sloga.

www.lekarnaljubljana.si

Odpiralni čas:

- ponedeljek – petek:
8.00 – 18.00
- sobote, nedelje in prazniki zaprto

Cesta 4. maja,
Cerknica

Lekarna Ljubljana

Avtorice: **Ajša Alagić, Katarina Flajšman, Erika Kozamernik, Urša Vilhar, Kristina Kebe** Fotografinja: **Urša Vilhar**

Gozdna pedagogika – nova znanja za učitelje

Gozdovi ne predstavljajo zgolj vira surovin (les in hrana), temveč tudi naravno okolje in druge vsebine, ki so zanimive za različne skupine obiskovalcev. V okviru projekta Po znanje in izročilo prednikov v notranjske gozdove, katerega vodilni partner je Zavod Jezerski hram Kebe, je v začetku aprila na območju Cerkniškega jezera potekalo izobraževanje za pedagoške delavce na temo gozdne pedagogike.

Sodelavci projekta z Gozdarskega inštituta Slovenije, Gozda eksperimentov, so predstavili teoretična načela gozdne pedagogike, ki so jih podprli z izvedbo različnih dejavnosti. Celotno izobraževanje je potekalo po načelih doživljanja narave in tekočega učenja, utemeljitelja, ameriškega interpretatorja narave Josepha Cornella.

Udeleženci izobraževanja so spoznavali različne pristope izkusvenega učenja – učenci spoznavajo, raziskujejo in se učijo o gozdu in procesih v njem, hkrati pa vključijo vsa čutila.

Ugotavljali so, katere so vonjave, ki jih zaznavajo v gozdnem prostoru. Spoznavali so prehranjevalni splet; razmišljali so o tem, kakšne so posledice, če se poruši naravno ravnovesje. Del izobraževanja je bil namenjen tudi lokalnim lesenim izdelkom in njihovi rabi. Preizkusili so se še v inovativni interpretaciji legend iz lokalnega okolja. Za konec pa so poiskali zaklade, ki jih ponuja narava, se povezali z gozdom in prisluhnili, kaj jim šepeta.

V okviru izobraževanja so se med udeleženci porodile številne nove ideje, ki bodo zagotovo prijetno popestrile

in obogatile delo z učenci in dale zagon za nove pristope pri podajanju znanja najrazličnejšim starostnim skupinam.

Pričujoči projekt se izvaja v okviru Lokalne akcijske skupine (LAS) Notranjska s podporo Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Na območje Notranjske uvaja nove načine učenja in spoznavanja narave, imenovane gozdna pedagogika. Partnerstvo sestavljajo Zavod za ohranjanje naravne in kulturne dediščine Jezerski hram, Gozdarski inštitut Slovenije, Občina Bloke in Društvo dolomitne lutke.

Za spremembe ni nikoli prepozno

Tretjina leta je že za nami. Ja, hitro bežijo dnevi, tedni, meseci. Se morda še spomnite začetka meseca januarja, ko smo si zapisovali različne novoletne zaobljube in bili zelo motivirani pri tem, kako jih bomo uresničevali? Če se malo zazrete vase, kako ste uspešni pri njihovem uresničevanju? Ste novoletne zaobljube že lepo vpeljali v svoj vsakodnevni življenjski slog ali ste ugotovili, da ste si zadali preveč? Zavedajmo se, da nikoli ni prepozno, toda sprememb ne prelagajmo na jutri, ampak z njimi začnimo že danes. Tisti, ki si želite narediti spremembo, ampak ne veste, kako bi začeli oz. potrebujete samo malo spodbude oz. podporo, da bi naredili tisti prvi korak naprej, ste vabljeni, da se pridružite brezplačnim preventivnim programom v Zdravstvenem domu Cerknica, s katerimi vam bomo pomagali izboljšati zdravje, pridobiti kondicijo in gibljivost, se spoprijemati s stresom. Datume dejavnosti si oglejte v napovedniku. Ob svetovnem dnevu zdravja 7. aprila smo organizirali dan odprtih vrat. Občanom smo predstavili naš program in jih povabili k preizkusu telesne zmogljivosti. Poskrbeli smo še za srečolov in naši obiskovalci so odšli domov z uporabnimi praktičnimi darili. Vse dodatne informacije o preventivnih delavnicah prejmete na telefonski številki 01 705 01 50 ali na e-naslovu ZVC@zd-cerknica.si. ■

✉ Irena Svet

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na e-naslov urednistvo@slivniskipogledi.si, ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **25. maja**.

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku junija.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih prispeva pokrovitelj tokratne križanke – **Notranjski študentski klub Cerknica**.

- 1. nagrada:** majica Heksnfest, nogavice in termo skodelica;
- 2. nagrada:** nogavice, termo skodelica;
- 3. nagrada:** termo skodelica.

Nagrajenci aprilske številke so:

- 1. nagrada:** jopica iz flisa z logotipom knjižnice – **Ivo Klobučar**, Partizanska 14 a, 1381 Rakek;
- 2. nagrada:** jopica iz flisa z logotipom knjižnice – **Henrik Razpotnik**, Kresnice 1 a, 1281 Kresnice;
- 3. nagrada:** jopica iz flisa z logotipom knjižnice – **Anita Jovanović**, Cesta v Pretržje 10, 1381 Rakek.

Nagrade, ki jih podarja **Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica**, lahko nagrajenci prevzamejo v knjižnici.

						Glasilo občine Cerknica	ZIMZELENA LEPTNA RASTLINA	GOSTLJATA JED KOT PRILOGA	STRUP	LEBLANCOV JUNAK LUPIN	Slivniški pogledi	SLICU	HRIB	NIZOZEMSKI SLKAR (WILLEM VAN)	KRASTAČA		
						VIŠNSKA TOČKA NA ZEMLJEVIDH					ŽENIN BRAT POMOL. IZDEK						
						BLAŽILNIK PRAVTO-MOBLIH											
						MODA DOLGIH KRIL SL. PISAT. (MATEVŽ)						PALESTIN. OSVOBOD. ORGANIZ. AM. AVTO					
											ONDINA KLASINC POVEČANA ŠČITNICA						
DREVEŠA Z IGLICAMI								IT. PESNICA (ADA) STAR SLOVAN						STANJE OMOTENEGA ČLOVEKA	KAČJI GLAS		
DRŽAVA V VZHODNI AFRICI (ASMARA)									PRIPRAVA ZA POSLUŠANJE PLOŠČ RAZMERJE REKA V S. FRANCIJI								
SLOVENSKI HOKEJIST (JANEZ)							DUHOVNO BITJE NATRUJ					AMERIČAN (POSMEH) MOČVIRNAT SVET					
ETEN							HRUŠČ NATRUJEVA ALKALNA SPOJINA						OSKAR KOGOJ SODNIK PRISIEDNIK				
PARADŽ, EDEN				MONGOLSKI VLADAR				GORA V TURČIJI SVETIŠČE V MEKI							PISATELJ VELKONJA		
						VRHUNEC BOLEZNI											
														PRIPADNIK ESENOV 1. HEBREJSKA ČRKA			
						POČELO TAOIZMA					GR. BOG. MODROSTI KRILLO RIMSKE LEGIJE						
						ZAPOREDNI STREL											
						STANJE OBOLELEGA ČLOVEKA											
						SLOVENSKA SKLADATELJICA											

Rešitev prejšnje križanke (vodoravno): IDA, KOČKA, NENADNOST, ČTIVO, LIE, EKART, LS, PIKA, BIGOT, IGNORANT, DEREZA, ZILATO, DINARA, AT, TISOČ ŽIVLJENJ, OVINKAR, PAŽ, AMA, KAP, ARAM, NITRIT, EK, VIHRA, PREBIL, IC, OSAR, NITA, LATINIZEM, ODSLIVKAVA. Težje besede: AELST, ASESOR, EUPE, IEPEP, KAABA.

Stran ureja: **Notranjski regijski park (NRP)**

Podaljšan rok za prijavo na ustvarjalni natečaj

📷 Jošt Stergaršek

Še je čas, da sodelujete v našem ustvarjalnem natečaju Po starih vijugah v boljši jutri, saj smo ga podaljšali do 31. maja 2022! Naj vas spomnimo: gre za tridelni natečaj za otroke, stare od dveh do 18 let, na temo obnovljenih vijug vodotoka Stržen na Cerkniskem jezeru. Ker je struga zdaj daljša, so več prostora za domovanje dobili vodne ptice, dvoživke in rastline na Cerkniskem jezeru. Natečaj je razdeljen na tri dele: likovni (za predšolske otroke in šolarje 1., 2. in 3. razreda osnovne šole); literarni (za šolarje 4., 5. in 6. razreda osnovne šole) in fotografski (za šolarje 7., 8. in 9. razreda osnovne šole in srednješolce). Vabimo vzgojitelje, učitelje, mentorje, starše, da otroke spodbudite, da predstavijo svoj pogled na vzpostavljene okljuke glavnega vodotoka Cerkniskega jezera. S pomočjo projekta LIFE Stržen, v okviru katerega

razpisujemo ta ustvarjalni natečaj, smo strugo potoka Stržen na Cerkniskem jezeru vrnili v prvotni naravni dvojni okljuk, s čimer smo jo podaljšali, upočasnili odtekanje vode in povečali možnost preživetja organizmov, vezanih na vodo. Na obrobju Cerkniskega jezera smo zgradili usmerjene učne in kolesarske poti, da bi obiskovalce preusmerili stran od zasebnih parcel in najbolj občutljivih območij, ki so dom ogroženim živalim in rastlinam. Za skrivnostno čapljo bobnarico, ki v Sloveniji gnezdi le na Cerkniskem jezeru, pa smo ob obnovljenih okljukih vzpostavili t. i. mirno cono. Nagrade so privlačne: 1. nagrada: tablični računalnik, 2. nagrada: najem dveh kanujev na Cerkniskem jezeru, 3. nagrada: najem dveh kanujev na Cerkniskem jezeru. Prejeli smo že nekaj čudovitih, domiselnih izdelkov, komaj čakamo, da prejmemo še ostale! ■

Otroci se po zanimivih učnih urah k nam vračajo kot odrasli

📷 Jošt Stergaršek

Naravna okolja so za otroke ena najprimernejših okolij za učenje. Največ pozornosti v Notranjskem regijskem parku skušamo posvečati terenskem pedagoškemu delu, saj s tem omogočamo vzgojno-izobraževalnim ustanovam bolj doživet pouk. Vse več raziskav kaže, da je učenje otrok v naravnih okoljih, kot sta jezero in gozd, učinkovitejše, saj tako otroci lažje usmerjajo svojo pozornost. V letu 2015 smo za vrtce in šole pripravili bogato in raznoliko ponudbo pedagoških programov in že prvo leto preseglji vsa pričakovanja. V lanskem letu smo gostili že 1500 učencev in dijakov iz vse Slovenije. Najpogosteje ponujamo dve- in triurne pedagoške programe po Cerkniskem jezeru in Rakovem Škocjanu. Skozi leta je namreč postalo jasno, da je strokovna pedagoška služba izjemno pomemben del delovanja zavarovanega območja, pedagog, ki zna pritegniti mladino, pa je še kako potreben. Naravni parki lahko za svojo promocijo skrbijo na različne načine, pošiljajo vabila in promocijske materiale, pa vendar sta glavni razlog za obisk šol pri nas strokovno pripravljen in uspešno izveden program ter pedagog, ki zna pritegniti pozornost in naklonjenost učencev. Tudi naravni parki znamo in moramo biti pomembni vzgojitelji in buditelji radovednosti. Ravno otroci, ki so nekdaj že obiskali naše zavarovano območje, se tudi v odraslosti radi vračajo k nam. ■

